

HOMO lat. ČOVJEK; HOMO grč. (homous) ISTI, JEDNAK, RAVNOPRAVAN

HOMO

LIST MINISTARSTVA ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA * REPUBLIKA SRPSKA * DECEMBAR 2011 * WWW.VLADARS.NET

**U OVOJ GODINI 166 PORODICA
IZ KOLEKTIVNIH CENTARA
U NOVIM STANOVIMA**

HOMO

BILTEN MINISTARSTVA
ZA IZBJEGLICE I
RASELJENA LICA
REPUBLIKE
SRPSKE

Web prezentacija Ministarstva na
portalu Vlade RS
www.vladars.net

Odjeljenje za razvoj,
informisanje i analitiku

ZA IZDAVAČA:
Davor Čordaš
Stjepan Macanović

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
Dr Jagoda Petrović

REDAKCIJA:
Jasmin Samardžić
Drago Vuleta
Nenad Đokić
Marija Rapo
Mr Nada Lipovac
Mr Ljiljana Orešković
Nebojša Čevriz
Dragana Bojović

FOTOGRAFIJE:
Dragana Bojović
Milan Orešković
Dragana Vidić
Sanja Panić
Mišo Grbić
Stanka Despot

REPUBLIKA SRPSKA
Banja Luka

KONTAKT:
Ministarstvo za izbjeglice i
raseljena lica
tel: +387 51 338 642
fax: +387 51 338 847

Redakcija:
tel: +387 51 338 644
fax: +387 51 338 889
e-mail: mirl@mirl.vladars.net

SADRŽAJ

UVODNIK	1
PROGRAM RASPUŠTANJA KOLEKTIVNIH CENTARA	2
U Srebrenici i Bratuncu nema više kolektivnih centara	
INTERVJU: SLAVKO MARIN, PREDSEDNIK KOMISIJE ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA BIH	4
BIJELJINA	8
Otvorena nova saobraćajnica	
KA DONATORSKOJ KONFERENCIJI	10
OPROŠTAJNA POSJETA NAVEEDA HUSSAINA, PREDSTAVNIKA UNHCR-a U BIH	13
"U BiH ima još mnogo posla"	
SRPSKI POVRATNICI U SARAJEVO	14
Kada tri mjeseca traju tri godine	
ROGATICA: STANARI KOLEKTIVNOG CENTRA USELILI U NOVE STANOVE	16
PROGRAM STAMBENOG ZBRINJAVANJA BIVŠIH NOSILACA STANARSKIH PRAVA U HRVATSKOJ	20
Rok za podnošenje zahtjeva produžen do aprila 2012.	
MINISTAR NA JEDAN DAN	24
S punim povjerenjem u snagu mladih	
EMIGRACIJE NA ZAPADNOM BALKANU	26
Povezivanje migracija i razvoja zemalja porijekla	
HRVATSKI POVRATNICI	29
Priča iz Sarajeva – pomoć iz Banja Luke	
CRS FOČA:	30
Još 14 stanova za porodice iz kolektivnog smještaja	
Web prezentacija Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS	31
PRESS PREGLED	32
Drugi o nama	

2

**U SREBRENICI I BRATUNCU NEMA
VIŠE KOLEKTIVNIH CENTARA**

4

**INTERVJU: SLAVKO MARIN,
PREDSJEDNIK KOMISIJE ZA
IZBJEGLICE I RASELJENA
LICA BIH**

16

**ROGATICA: PORODICA IZ
KOLEKTIVNOG CENTRA
U NOVOM STANU**

Prije više od dvadeset vijekova grčki filozof Epiktet ostavio je u svom učenju mnoge korisne savjete koji mogu doprinijeti duševnom blagostanju, a time i očuvanju mentalnog zdravlja.

Ovaj, danas manje poznat mislilac, pristalica stoičke filozofije, posebno se bavio pitanjima morala i religije. Njegove preporuke svjedoče o tome da je ljudski karakter ostao nepromijenjen u tako dugom nizu vijekova. Kao i tada, tako i danas, čovjek teško uspijeva da održi unutrašnju duhovnu ravnotežu. Danas puno teže, budući da je enormno uvećan broj vanjskih podsticaja koji prijete da poremete psihički balans.

U mnogim slučajevima vrijedi Epiktetova opaska da „čovjek nije uznemiren zbog samih stvari, nego zbog njegovog shvatanja tih stvari”. Drugim riječima, naše viđenje stvarnosti, do koga dolazimo racionalnom obradom viđenog, umnogome doprinosi narušavanju mira.

Nije lako prihvatiti ovu konstataciju u slučajevima kada se ljudi suočavaju sa vitalnim životnim teškoćama, mada i tu neki ekstremni primjeri pokazuju nadmoć snage uma, time potvrđujući validnost kognitivnog principa. Prije će, ipak, biti da većina nije u stanju da misaonim umijećem prenebregne uznemirenost zbog zbivanja oko nas.

Zato bi bilo dobro posegnuti za jednom drugom preporukom, koja dolazi od pomenutog mislioca. Ključ za postizanje sreće i duševnog blagostanja je u tome da čovjek razgraniči na koje stvari i događaje u životu može samostalno uticati, a na koje ne. Spoznavši to, ono na što nema direktan uticaj, treba "stoički" da podnese – odnosno da takve stvari i događaje prihvatiti onakve kakve jesu. U tom smislu, najmanje treba da bude uznemiren zbog događaja, koji se dešavaju usljed prirodnih zakona.

Međutim, za stvari na koje može uticati, treba da traži vlastito rješenje. Pouka je jednostavna, samo što je, kao i većinu treba praktikovati u svakodnevnom životu.

Upravo u tom brzom i nepredvidivom svakodnevnom životu leže poteškoće. Naime, nije čovjeku lako da u svakoj situaciji razluči da li da se prepusti „višoj sili” ili da se zdušno angažuje.

Toliko je životnih situacija za koje čovjek nema pravu procjenu o tome koliko su (ili nisu) u njegovom dometu. Kad bismo još samo to znali, ne bismo uzaludno „upirali” tamo gdje su stvari (pred)određene, a više bismo učinili u stvarima u kojima naša aktivnost može donijeti pozitivnu promjenu.

Dr Jagoda Petrović

PROGRAM RASPUŠTANJA KOLEKTIVNIH CENTARA U SREBRENICI I BRATUNCU NEMA VIŠE KOLEKTIVNIH CENTARA

"Žao mi je što se ovaj dan nije dogodio ranije, jer znam da ste prošli i preživjeli mnogo teško vrijeme, ali danas se svi radujemo, jer se svi kolektivni centri u Bratuncu i Srebrenici zatvaraju", rekao je predsjednik Dodik prilikom uručivanja ključeva.

Predsjednik Republike Srpske Milorad Dodik i ministar za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske Davor Čordaš, uručili su ključeve novih stanova porodicama iz kolektivnih centara u Bratuncu i Srebrenici.

Predsjednik Dodik je podsjetio da je Vlada RS prije tri godine donijela Odluku o raspuštanju kolektivnih centara i izrazio zadovoljstvo što se taj projekat uspješno realizuje.

"Došao sam da poželim sreću ovim porodicama i zahvalim im za strpljenje", rekao je Predsjednik Republike i dodao da će, uprkos ekonomskoj krizi, Republika Srpska nastaviti stambeno zbrinjavati porodice iz kolektivnih centara, ratne vojne invalide i porodice poginulih boraca i raditi na humanom odnosu prema tim ljudima koji su najveći stradalnici

rata.

"Izmjenama zakona omogućićemo da

stana Splićanki Jadranki Maleš, rekao je da se useljavanjem zgrada u

budete sigurni u ovim stanovima i da u njima živite slobodno bez ičijeg ometanja", rekao je predsjednik Dodik i naglasio da je potrebno značajnije prisustvo institucija Republike Srpske u Srebrenici, jer se uvjerio da mnoge međunarodne organizacije zaobilaze srpska sela u obnovi kuća i infrastrukture.

Ministar za izbjeglice i raseljena lica RS Davor Čordaš, uručujući ključ od

MINISTAR DAVOR ČORDAŠ:

"Useljavanjem zgrada u Srebrenici i Bratuncu danas, završava se tužna priča o kolektivnim centrima u ovim opštinama."

Srebrenici i Bratuncu danas završava tužna priča o kolektivnim centrima u

RADOMIR PAVLOVIĆ, PREDSJEDNIK SO SREBRENICA:

"Ovo je prva stambena zgrada koja je nakon dvije decenije izgrađena u urbanom dijelu Srebrenice."

ovim opštinama. Ministar je dodao da će Vlada RS i resorno ministarstvo nastaviti sa ovim projektima, kako bi se u najskorije vrijeme trajno zbrinule sve porodice iz kolektivnih i ostalih vidova alternativnog smještaja.

"U budžetu RS za 2012. godinu planirano je 500.000 KM za trajno rješavanje stambenih problema Srba izbjeglih iz Sarajeva i Zenice, koji žive u Bratuncu u alternativnim smještajima", rekao je ministar Čordaš i podsjetio da ovim porodicama, vlasti Federacije BiH opstruišu povratak i obnovu porušene imovine u prijeratnim mjestima boravka.

Predsjednik SO Srebrenica Radomir Pavlović rekao je da je Republika Srpska u prethodnim godinama uložila više desetina miliona maraka u obnovu Srebrenice, ali je potrebno da

ona i dalje ima poseban socio-ekonomski status kod Vlade RS jer ovdje narod teško živi a mnoga srpska sela su još bez struje, vode i obnovljenih kuća.

Načelnik opštine Bratunac Nedeljko Mladenović zahvalio je Vladi RS koja je u izgradnju ove stambene zgrade uložila 1,3 miliona KM, dok je lokalna zajednica učestvovala sa 200.000 KM. Ukupna vrijednost stambenih zgrada u Bratuncu i Srebrenici je preko 2,8

miliona KM, a sredstva su obezbijedili Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS, Fond za povratak BiH i opštine Bratunac i Srebrenica.

Ceremoniji uručjenja ključeva prisustvovali su i Mladen Božović, direktor Fonda za povratak BiH, Drago Kovač, sekretar Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Miladin Dragičević, savjetnik Predsjednika Republike i predstavnici Direkcije za obnovu i razvoj RS.

INTERVJU

**SLAVKO MARIN,
PREDSJEDNIK KOMISIJE
ZA IZBJEGLICE I
RASELJENA LICA BiH**

Ljubazno odvojivši vrijeme za intervju, gospodin Marin je pohvalio interesovanje za ovu temu.

Odgovore na aktuelna pitanja dobili smo od najkompetentnije osobe, predsjednika Komisije za izbjeglice i raseljena lica BiH, koji nije zaboravio da na početku razgovora uputi pozdrav svim čitaocima časopisa HOMO.

“Pitanje provedbe Aneksa VII DMS jedno od najvažnijih političkih, pravnih, a posebno finansijskih i socijalnih pitanja”

HOMO: Još uvijek obavljate poslove predsjednika Komisije za izbjeglice BiH iako se tokom ove godine očekivao novi saziv. Koliko ova činjenica utiče na rad Komisije, a posebno na rad prvog čovjeka?

S. Marin: Državno Povjerenstvo za izbjeglice i raseljene osobe Bosne i Hercegovine nije oformljeno po Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave u BiH, tako da to tijelo nema svojstvo pravne osobe. Povjerenstvo je oformljeno Zakonom o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH, s ciljem koordiniranja aktivnosti Entiteta i Brčko Distrikta BiH, usmjerenih na potpunu provedbu Aneksa VII. Povjerenstvo je, naročito, nadležno

za:

- odobravanje projekata rekonstrukcije i povratka, koje Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice prikupi i proslijedi Povjerenstvu;
- odobravanje zajedničkih projekata, koji će se realizirati kroz Fond za povratak;
- izdavanje ovlaštenja za finansijsko realiziranje odobrenih projekata rekonstrukcije i povratka putem Fonda za povratak;
- nadzor nad finansijskim realiziranjem odobrenih projekata rekonstrukcije i povratka, uključujući očuvanje sredstava Fonda za povratak;
- davanje smjernica prilikom izrade podzakonskih akata kojima se re-

gulira rad i organiziranje Fonda za povratak;

- razmatranje kvartalnih i privremenih izvještaja, koje direktor Fonda za povratak podnosi u pogledu upravljanja sredstvima i finansijskog realiziranja odobrenih projekata rekonstrukcije i povratka.

Dakle, iz prethodno pobrojanih zakonskih nadležnosti, jasno proizilazi da je temeljna nadležnost Povjerenstva da provodi i koordinira politiku u okviru Aneksa VII DMS.

Povjerenstvo se sastoji od devet članova, od kojih su po tri člana iz reda svakog od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, dok Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, uz suglasnost Vijeća ministara Bosne i

Hercegovine, predlaže četiri člana, Vlade entiteta predlažu po dva člana, od kojih je jedan ministar za raseljene osobe i izbjeglice iz svakog entiteta, a Vlada Brčko Distrikta BiH predlaže jednog člana.

Predložene članove Povjerenstva, imenuje Predsjedništvo Bosne i Hercegovine.

Dakle, iz navedenoga je jasno da je Povjerenstvo jedno izuzetno važno tijelo i stoga je i Vaše pitanje vrlo opravdano. Povjerenstvo već više od pola godine nije održalo sjednicu, osim što smo iskoristili određene poslovničke mogućnosti i operativne aktivnosti završavali kroz telefonske i dopisne kontakte.

Kao što znamo vlast u entitetima i Brčko Distriktu je uspostavljena i sa te strane može se ići u delegiranje članstva Povjerenstva, a nadamo se da će uskoro to biti moguće uraditi i na razini BiH, nakon uspostave nove vlasti.

Dakle, aktivnosti Povjerenstva trenutno se svode na rješavanje nekih pitanja koja proizilaze iz ranije usvojenih projekata, nastojimo ta pitanja završiti.

Sa druge strane, očekujemo dakle uspostavu vlasti na razini BiH, što će biti preduvjet za imenovanje članstva u Povjerenstvu, a zatim i za usvajanje Zakona o proračunu BiH i međunarodnim obvezama BiH, te potom dogovor oko rasporeda sredstava, udruživanju sredstava u Fondu za povratak, rasporedu sredstava na konkretne projekte i dr.

Članovi Povjerenstva rade bez ikakve naknade, Povjerenstvo nema svoj Proračun, nema uposlene suradnike, niti poseban ured i dr. Imamo dobru suradnju sa entitetima, Brčko Distriktom i nastojimo da međusobno podijelimo obveze unutar naših zakonskih nadležnosti.

Dakle, iz navedenog se da zaključiti da rad Povjerenstva nije bio ničim ograničen osim što nije bilo novih finansijskih izdvajanja i u tom dijelu novih aktivnosti Povjerenstva.

I na kraju, moja uloga u Povjerenstvu jeste odgovornija od ostalih utoliko sam ja „prvi među jednakima” u tom tijelu i kao takav vodim računa i dužan sam pratiti realiziranje odluka i zaključaka Povjerenstva.

Ovdje ključnu ulogu za rad ima i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, koje Povjerenstvu pruža svu potrebitu administrativnu i tehničku potporu, te, što je još važnije, priprema prijedloge projekata Povjerenstvu, sukladno važećim propisima.

Članovi Povjerenstva rade bez ikakve naknade, Povjerenstvo nema svoj Proračun, nema uposlene suradnike, niti poseban ured i dr. Imamo dobru suradnju sa entitetima, Brčko Distriktom i nastojimo da međusobno podijelimo obveze unutar naših zakonskih nadležnosti. Na kraju to uistinu funkcionira, bez obzira što prostora za unaprijeđenje naše efikasnosti, naravno i dalje ima. Na tome stalno radimo.

HOMO: Do konačnog rješavanja problema raseljenih i izbjeglih trasirana su dva puta. Jedan vodi preko trajnih rješenja u regionu i najavljene Donatorske konferencije, a drugi preko Revidirane strategije za provedbu Aneksa VII DMS-a i kreditnog zaduženja BiH. Dokle smo stigli na ova dva puta?

S. Marin: Nisu u pitanju dva ili tri puta, radi se o jednom spektru aktivnosti koje se provode na različitim razinama uprave u BiH, a koje su međusobne povezane.

Danas je pitanje provedbe Aneksa VII DMS jedno od najvažnijih političkih, pravnih, a posebno finansijskih i socijalnih pitanja. U njegovo rješavanje moraju se uključiti sve razine vlasti u BiH. Aneks VII vezan je i za niz drugih pitanja koja se ne spominju eksplicite u samom tekstu tog dokumenta, ali je sigurno da se taj dio Mirovnog sporazuma ne može provesti, dok se ne riješe pitanja obnove i izgradnje stambenih jedinica i infrastrukture, ali isto tako i pitanja pristupa pravu na zdravstvo, školstvo, socijalnu zaštitu, mirovine, sigurnost, deminiranje i dr.

Znate, teško je o ovim pitanjima govoriti bez mjerljivih parametara. Prilikom usvajanja Revidirane strategije za provedbu Aneksa VII DMS, procijenjeno je da za potrebe dovršetka obnove stambenih jedinica, infrastrukture u povratničkim naseljima i nužne održivosti oko 46.000 obitelji, treba blizu 1,2 milijarde KM, što je nešto oko 200 mil. KM na godišnjoj razini.

Na žalost, neke nadležne institucije u BiH, neadekvatno procjenjuju težinu i značaj ovog pitanja i ne prate na adekvatan način plan koji je usvojen od strane Parlamentarne skupštine BiH, tako da i ove godine umjesto traženih 300 mil. KM za predmetne potrebe povratka i 50 mil. KM kao prvi paušalni iznos za potrebe

Sa Razvojnomo bankom Vijeća Europe završen je kreditni aranžman od oko 40 mil. EURA i ova su sredstva usmjerena za rješavanje pitanja kolektivnih centara i alternativnog smještaja. Sa Fondom OPEC završeni su svi poslovi oko realiziranja kredita od 7 mil. USA dolara, a sa Saudjskim razvojnim fondom u završnoj su fazi aktivnosti na osiguravanju oko 15 mil. USA dolara kredita.

Na kraju, Bosna i Hercegovina je svojim liderstvom i koordiniranjem među zemljama u Regionu, uspjela vratiti interes donatora na ovo područje.

naknade štete za imovinu koja se ne može vratiti raseljenim i izbjeglih osobama, mi „dobivamo” nula KM u nacrtu Proračuna koji je pripremljen u Ministarstvu financija. I sada gledajte paradoks. Najviše zakonodavno tijelo koje je donijelo odluku o spomenutim izdvajanjima na godišnjoj razini od oko 300 mil. KM, svojom drugom odlukom „zaboravlja” na ove preuzete obveze. Tu se gubi puno energije, vremena, gubi se na efikasnosti i efektivnosti procesa, gubi se na povjerenju korisnika itd. To se mora promijeniti.

Kreditna zaduženja smo pokrenuli i radimo na više pravaca.

Sa Razvojn timer bankom Vijeća Europe završen je kreditni aranžman od oko 40 mil. EURA i ova su sredstva usmjerena za rješavanje pitanja kolektivnih centara i alternativnog smještaja.

Sa Fondom OPEC završeni su svi poslovi oko realiziranja kredita od 7 mil. USA dolara, a sa Saudjskim razvojnim fondom u završnoj su fazi aktivnosti na osiguravanju oko 15 miliona USA dolara kredita.

Vodeći u potpunosti računa o ravnomjernoj entitetskoj, nacionalnoj, regionalnoj i svakoj drugoj zastupljenosti u BiH, u protekle tri godine, realizirali smo projekte obnove stambenih jedinica u iznosu od 106 mil. KM čime je stambeno zbrinuto oko 4.800 obitelji u BiH, projekte raspuštanja kolektivnih centara i alternativnog smještaja u iznosu od 37,6 mil. KM, izgradnje infrastrukturnih i vjerskih objekata u vrijednosti 26 mil. KM, elektrificiranja u iznosu od 13,7 mil. KM i za interventne potrebe raseljenih osoba i povratnika oko 6,5 mil. KM.

Na kraju, Bosna i Hercegovina je svojim liderstvom i koordiniranjem među zemljama u Regionu, uspjela vratiti interes donatora na ovo područje, tako da je 7.11.2011. godine u Beogradu potpisana ministarska deklaracija, koja je prethodnica donatorskoj konferenciji, koja će se u ožujku 2012.godine održati u Sarajevu i na kojoj se trebaju osigurati i dodatna sredstva od oko 101 mil. EURA, za potrebe BiH, a u cilju trajnog rješavanja pitanja raseljenja oko 5.400 obitelji u BiH, koje su uglavnom rezultat raseljavanja između zemalja regiona.

I na kraju, koliko je ovo komplicirano pitanje, podsjećam da Aneks VII nije samo pitanje povratka, nego se pod tim podrazumjeva i pravo na izbor mjesta prebivališta i pravo na

naknadu štete za imovinu koja se ne može vratiti raseljenim osobama i izbjeglicama u BiH. Vrlo komplicirana i skupa aktivnost i ako se u njeno rješavanje uključe svi oni koji imaju zaduženja kroz Revidiranu strategiju, mi možemo vidjeti kraj ove aktivnosti.

HOMO: Šta biste izdvojili kao najznačajnije postignuće Komisije i koji se aktuelni projekti trenutno realizuju iz zajedničkih sredstava? Kako, u tom kontekstu, ocjenjujete saradnju resornih ministarstava i lokalne zajednice?

S. Marin: Kako ja gledam na ova pitanja, mislim da su veoma dobri rezultati postignuti na planu ukupnog sagledavanja predmetne problematike. Danas se Povjerenstvo bavi i određenim pitanjima koja se u prethodnom periodu nisu tretirala kao nadležnost tog tijela.

Mi članovi, imamo izuzetno dobru međusobnu suradnju, otvoreno razgovaramo i sučeljavamo se i sa najizazovnijim pitanjima.

Možda je najveći uspjeh bio uvjeriti odgovorne o potrebi izdvajanja za predmetne namjene. Pod vodstvom državnog Ministra za ljudska prava i izbjeglice, u periodu od 2008. do 2010.godine, samo kroz ovo Povjerenstvo i Fond za povratak, osigurali smo 152.610.000 KM.

Vodeći u potpunosti računa o ravnomjernoj entitetskoj, nacionalnoj, regionalnoj i svakoj drugoj zastupljenosti u BiH, u protekle tri godine, realizirali smo projekte obnove stambenih jedinica u iznosu od 106 mil. KM čime je stambeno zbrinuto oko 4.800 obitelji u BiH, projekte raspuštanja kolektivnih centara i alternativnog smještaja u iznosu od 37,6 mil. KM, izgradnje infrastrukturnih i vjerskih objekata u vrijednosti 26 mil. KM, elektrificiranja u iznosu od 13,7 mil. KM i za interventne potrebe raseljenih osoba i povratnika oko 6,5 mil. KM.

Mi smo u Povjerenstvu uistinu ponosni što smo uspjeli prvo usglasiti, jednoglasno usvojiti, a potom i realizirati ovako veliki broj kompleksnih i po svojoj strukturi različitih projekta.

Smatramo da je ovakav pristup neophodno osigurati i na svim drugim razinama vlasti i institucijama koje odlučuju o rasporedu sredstava za potrebe povratka (entiteti, kantoni-županije, općine).

HOMO: Komisija je često na meti medijskih kritika. Uz brojne neriješene probleme, u sjenu padaju oni koji su riješeni, pa se stiče utisak da je uvijek više nezadovoljnih, iako rezultati sa terena pokazuju drugačije. Kako to komentarišete? Da li su procedure za dodjelu pomoći komplikovane i čime se rukovodi Komisija pri odabiru korisnika pomoći?

S. Marin: Na žalost vi ste djelomično u pravu, iako smo mi svjedoci vrlo pozitivnih primjera i raspoloženja onih korisnika kojima smo realizirali određene projekte ili pružili pomoć. Tu krivimo medije, jer danas izgleda nikakva vijest nije neki dobar primjer, ali zato bila kakva, pa i anonimna prijava o bilo kakvim indicijama o problemima unutar projekata, jeste vrhunska atrakcija i to je vijest, na žalost.

Moramo biti spremni na svaku vrstu kritika, sve dok se u BiH i zadnja kuća ne obnovi, dok se ne raspuste svi kolektivni centri, dok svaka kuća ne dobije struju, put, asfalt, vodovod, ambulantu, školu, dok se čitava zemlja ne deminira.

Drugo, što objektivno uzrokuje takvo stanje, jeste činjenica da mi moramo biti spremni na svaku vrstu kritika, sve dok se u BiH i zadnja kuća ne obnovi, dok se ne raspuste svi kolektivni centri, dok svaka kuća ne dobije struju, put, asfalt, vodovod, ambulantu, školu, dok se čitava zemlja ne deminira. Pa evo uzmite samo ovo zadnje što sam pobrojao. Možete deminirati čitavu BiH, ali ako samo jedna osoba u BiH nastrada od posljedica mina, sve pada u vodu i kao da ništa niste uradili.

Zbog nepoznavanja nadležnosti, vrlo često novinari, ali i neke političke i javne osobe i neke nevladine organizacije, daju proizvoljne ocjene o

donesenim odlukama Povjerenstva i ukupnom stanju u ovoj oblasti.

Svjesni takvih dešavanja, poslije svake održane sjednice Povjerenstva u želji da naš rad bude javan i transparentan, održali smo tiskovne konferencije i na taj način informirali javnost o radu Povjerenstva.

Možete obnoviti 45.000 kuća, kao što smo mi uradili od 2003. godine, ali dok još imate isto toliki broj neobnovljenih, biće kao da niste uradili ništa. Ljudi predugo čekaju, iscrpljeni su u svakom pogledu i mi u Povjerenstvu kritike javnosti shvatamo vrlo ozbiljno i odgovorno.

Iz svega rečenog da se zaključiti da je ključni problem što su potrebe u ovoj oblasti i dalje višestruko veće od mogućnosti.

HOMO: Javnosti je malo poznata težina i složenost preostalih izbjegličko-raseljениčkih i povratničkih problema. Putem časopisa HOMO, širu javnost i predstavnike

relevantnih institucija redovno informišemo o aktuelnostima iz ove oblasti. Kakav je Vaš stav o ovakvom načinu informisanja?

S. Marin: Kao prvo, želim Vam iznijeti svoje impresije o radu uredništva i osoblja angažiranog u pripremi časopisa. Ministarstvo za izbjegice i raseljena lica Republike Srpske, koristi jedan izuzetno praktičan i čitateljima dostupan način informiranja, ali ja bih rekao i komuniciranja sa javnošću.

I sami smo često iznenađeni koliko ste nazočni na svim mjestima gdje se govori o problemima čovjeka, posebno raseljenih i izbjeglih osoba. Homo na latinskom znači „čovjek“, a Vi pišete upravo o čovjeku, o običnim ljudima, njihovim sudbinama i problemima, a na žalost je problema u ovoj oblasti još uvijek puno, još uvijek veliki broj osoba traga za svojom srećom, za trajnim rješenjem i u tom pravcu traže pomoć od svakoga. Vi u

stvari svojim radom upozoravate da problem još postoji, da se ljudi i njihove sudbine ne smiju zaboraviti. Smatramo da, iako ste časopis ili bilten Ministarstva, da svoj posao obavljate vrlo objektivno i probleme prikazujete onakvima kakvi stvarno jesu.

Iako je to ponekad bolno za čitatelje, mislim da je takav način informiranja jedino ispravan i da bi svako izvrtnje situacije u korist Vaše instituciju ili svih nas koji radimo na predmetnoj problematici, kratkoročno, neuvjerljivo i u konačnici štetno. Istina se ne može sakriti i zato sam pristalica da se piše i o uspjesima, dobrim rezultatima, ali i problemima bilo koje vrste.

Na kraju, još jednom se zahvaljujemo Vama i Vašim čitateljima i pozivamo i ubuduće na usku suradnju, a sve s ciljem što boljeg razumjevanja problema pri rješavanju ovih kompleksnih pitanja iz Aneksa VII DMS.

BANJA LUKA: SASTANAK DAVOR ČORDAŠ – SLAVKO MARIN

O POVRATKU HRVATA U BIH

Priikom susreta u Banjaluci Slavko Marin, predsjednik Komisije za izbjeglice BiH, i Davor Čordaš, njen član, razgovarali su o dosadašnjoj pomoći i ulaganjima u projekte obnove i održivog povratka.

Osvrćući se na pomoć Hrvatima u RS konstatovano je da je Komisija za pomoć Hrvatima u periodu 2007–2010. godina izdvojila 25,6 miliona KM. U protekle tri godine za povratak Hrvata u RS usmjereno je blizu 9 miliona KM i to: 5,2 miliona

za individualni povratak, 1,8 miliona za socijalnu infrastrukturu i vjerske objekte i 2 miliona za elektrifikaciju i komunalnu infrastrukturu.

Projekti su implementirani u svim opštinama RS u kojima su registrovani zahtjevi Hrvata za povratkom i obnovom i to: Banja Luka (355.000 KM), Brod (1,1 milion KM), Derventa (1,1 milion KM), Modriča (1,3 miliona KM), Doboj (350.000 KM), Gradiška (60.000 KM), Kotor Varoš (600.000 KM), Šamac (730.000 KM), Teslić (530.000 KM) i Vukosavlje (560.000 KM). Preko dva miliona raspoređeno je u ostale opštine RS u kojima je zabilježen povratak Hrvata. Ministar Čordaš upoznao je Slavka Marina sa aktivnostima Ministarstva

za izbjeglice i raseljena lica RS, te naglasio da je u posljednje četiri godine za povratak Hrvata, Vlada Republike Srpske putem resornog ministarstva uložila nepuna tri miliona KM, od čega po milion u obnovu stambenih objekata i infrastrukturu, te oko 900.000 KM za obnovu vjerskih objekata i održivi povratak. Ove godine Ministarstvo je izdvojilo preko jedan milion za projekte održivog povratka. Od toga je za održivi povratak Hrvata izdvojeno 400.000 KM za projekte koji su realizovani, dok su neki projekti još u toku i biće završeni u narednom periodu.

Pomoć stiže i od Vlade Republike Hrvatske, koja u kontinuitetu godinama pomaže Hrvatima u BiH. Sumirajući postignute rezultate sagovornici su najavili da će i dalje osiguravati ravnomjernu raspodjelu sredstava, vodeći računa o nacionalnoj, socijalnoj i regionalnoj zastupljenosti.

OTVORENA NOVA SAOBRAĆAJNICA

Novoizgrađena saobraćajnica u bijeljinskom naselju Pet jezera koja povezuje ovo naselje i novoizgrađeni manastir Svete Petke s kružnim tokom prema Dvorovima i Beogradu svečano je otvorena. Investiciju, vrijednu oko milion maraka, zajednički su finansirale Vlada RS i opština Bijeljina.

U prisustvu velikog broja gostiju, saobraćajnicu su otvorili ministri u Vladi RS Davor Čordaš, Miroslav Milovanović i Petar Đokić, savjetnik Predsjednika RS Miladin Dragičević, načelnik opštine Bijeljina Mićo Mićić i vladika zvrničko-tuzlanski Vasilije.

Podržavaćemo ubuduće i ovakve projekte, jer izbjeglim i raseljenim porodicama za normalan život nije

dovoljan samo krov nad glavom. Oni moraju imati i dobre komunikacije, škole i drugu neophodnu infrastrukturu kako bi mogli da organizuju život u novim naseljima – rekao je ministar Čordaš.

konačno imati modernu zaobilaznicu. Na taj način svrstaćemo se u red opština i gradova koji imaju funkcionalne gradske zaobilaznice, rekao je načelnik opštine Mićo Mićić.

Ministar Čordaš sa najmlađim članom porodice Stanković

Obnovljena kuća šestočlane porodice Stanković

Načelnik opštine Bijeljina Mićo Mićić istakao je da će nakon izgradnje ove saobraćajnice i dijela zaobilaznice od puta za Ugljevik ka Zvorniku, Bijeljina

Delegacija Vlade RS, tom prilikom posjetila je i šestočlanu porodicu Gorana Stankovića u Novom naselju kod Janje kojima je u požaru izgorjela kuća.

Uz pomoć Vlade RS i opštine Bijeljina, ovoj porodici izgrađena je nova kuća, a ministar Čordaš je Stankovićima uručio ključeve novog doma.

KONTINUIRANA POMOĆ PROJEKTIMA ODRŽIVOG POVRATKA

Tokom prethodna dva mjeseca, Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, nastavilo je sa pružanjem podrške održivom povratku.

Marija Rapo, savjetnica ministra prilikom potpisivanja ugovora sa Jovom Markovićem, povratnikom u Vitovlje

Projekti kandidovani od strane raseljenih lica i povratnika, uglavnom su se odnosili na, nabavku poljoprivredne mehanizacije, rekonstrukciju objekata za stočarstvo, nabavku repromaterijala i

unapređenje voćarske proizvodnje.

Takođe je pružana pomoć za obnovu infrastrukturnih objekata u povratničkim naseljima kao i za obnovu i rekonstrukciju vjerskih objekata.

U okviru pružanja pomoći radu udruženja raseljenih lica, izbjeglica i povratnika u Republici Srpskoj dodijeljeno je 80.000 KM pomoći za rad trideset udruženja iz jedanaest opština Republike Srpske.

Potpisivanje ugovora sa povratnikom u Novi Grad, o nabavci poljoprivredne mehanizacije

OTVARANJE POSTROJENJA BIOGAS U ZEMLJORADNIČKOJ ZADRUZI LIVAČ

Savjetnica ministra za izbjeglice i raseljena lica RS Marija Rapo, prisustvovala je danas svečanom otvaranju postrojenja Biogas u Zemljoradničkoj zadruzi „Livač” u Aleksandrovcu.

Ovim projektom Karitasa Banjolučke

biskupije, prvi put u BiH, pokrenuta je proizvodnja električne i toplotne energije iz biomase. Instalirana električna snaga postrojenja je 35 kilovata, a toplotna 70 kilovata, pa se na godišnjem nivou očekuje proizvodnja 290.000 kilovata električne i 560.000 kilovata toplotne energije.

Direktor banjalučkog Karitasa Miljenko Aničić, rekao je da je ovo najbolje moguće korištenje energetskog potencijala i dodao da će postizanjem punog kapaciteta proizvod-

nje, biti proizveden višak električne energije koji se može pustiti u javnu mrežu.

Savjetnica Marija Rapo čestitala je Karitasu na provođenju ovog projekta i istakla da će i Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS podržati projekte Karitasa Banjolučke biskupije.

Otvaranju postrojenja prisustvovali su i biskup banjolučki Franjo Komarica, direktor Karitasa Miljenko Aničić, potpredsjedavajući Vijeća naroda RS Zoran Lipovac, ministar industrije, energetike i rudarstva RS Željko Kovačević i drugi ugledni gosti.

Za izgradnju postrojenja Biogas utrošeno je 250.000 eura.

Novo postrojenje za proizvodnju biogasa

KA DONATORSKOJ

ŽENEVA

**PREDSTAVNICI MINISTARSTVA ZA
LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE
I STALNE MISIJE BIH PRI UN-u
PRISUSTVOVALI SU OD 03-05. OKTOBRA
2011. GODINE 62. ZASJEDANJU IZVRŠNOG
KOMITETA UNHCR-a**

Na ovom važnom izvršnom tijelu UNHCR-a raspravlja se i odlučuje o potrebama raseljenih i izbjeglih širom svijeta. BiH je posebno zainteresovana za finansiranje državne Revidirane strategije za provođenje Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma i regionalnog projekta, zemalja regiona (BiH, Hrvatska, Srbija i Crna Gora).

Ispred Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice na sastancima su sudjelovali Safet Halilović, ministar, Mario Nenadić, pomoćnik ministra i Nermina Džepar Ganibegović, šefica Odjela.

Ispred Stalne misije BiH pri UN, sudjelovali su Emina Kečo-Isaković, ambasadorica BiH, Ljubica Perić, savjetnik, Radomir Bejatović, ministar savjetnik i Mihajlo Sužnjević, savjetnik.

Predstavnici BiH, koja formalno nije članica ExCom-a, obratili su se na 62. zasjedanju.

Nakon potpisivanja Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH otvoren je dug put u rješavanju hitne, ali složene, raseljeničke situacije u cijeloj zemlji. Sporazumom o izbjeglicama i raseljenim licima Aneksom 7 uspostavljena su prava izbjeglih i raseljenih lica na slobodan povratak u svoje domove. Od tada je učinjen veliki napredak u podršci povratku. Ovi naponi uvijek su bili vođeni načelom nediskriminisanja i osjetljivosti na etničku pripadnost s ciljem popravljavanja demografske slike izmijenjene ratom. Do sada se vratilo više od milion izbjeglih i interno raseljenih lica, uključujući i gotovo pola miliona tzv "manjinskih" povratnika. Veliki naponi koje preduzimaju vlasti BiH na svim nivoima, uz izuzetan doprinos međunarodne zajednice, donijeli su stvarne i značajne rezultate.

Pomoć kroz razne projekte prvenstveno je dizajnirana kako bi podržala održivost procesa povratka i to kroz obnovu domova, osnovne komunalne i socijalne infrastrukture. Stopa sprovođenja imovinskih zakona je 99% s obzirom da je vraćeno 220.000 stambenih jedinica prijaratnim vlasnicima i nosiocima stanarskih prava. Izgrađeno je više od 320.000 domova. Domaća budžetska izdvajanja premašuju međunarodno finansiranje i u stalnom su porastu, sa oko pola milijarde evra uloženi u te svrhe između 2003. i 2010. godine. Uprkos ovim postignućima preostali su značajni izazovi. Kako bi se odgovorilo na te izazove, prošle godine Parlament

Bosne i Hercegovine je usvojio Revidiranu strategiju za provođenja Aneksa 7, sa preporukama za otklanjanje osnovnih prepreka zatvaranju dugotrajnog raseljeničkog pitanja.

Strategijom su prepoznate hitne potrebe više od 105.000 raseljenih lica, izbjeglica i drugih osoba pogođenih sukobima koje nemaju trajna rješenja. Mnogi od njih su izuzetno ranjivi i traumatizirani, žive u nehumanim uslovima u raseljenu i zahtijevaju posebnu pažnju zbog svoje teške situacije. Iznalaženje dugoročnih rješenja za raseljena lica u kolektivnim centrima u vrhu je prioriteta. Podrška UNHCR-a u izradi odgovarajućeg projekta za konačno zatvaranje kolektivnih centara, kao i na drugim inicijativama od vitalne je važnosti za provođenje Strategije.

Pored vlastitih izbjegličko-raseljeničkih problema, Bosna i Hercegovina i dalje prima i brine za hiljade izbjeglica i tražioce azila, uglavnom iz susjednih zemalja u regionu. Kao dio napora na iznalaženju trajnih i održivih rješenja uspostavljena je bliska saradnja s vladama Hrvatske, Crne Gore i Srbije. U stvari, BiH preuzela je ulogu koordinatora između četiri vlade i uz vodstvo i podršku UNHCR-a, ova saradnja počinje davati rezultate.

Na donatorskoj konferenciji ove četiri zemlje predstavice zajednički Regionalni program. Pomoć međunarodne donatorske zajednice je od suštinskog značaja za provedbu dogovora postignutih kroz „Sarajevski proces“, a osiguranje finansijskih sredstava će predstavljati najveći izazov u narednom periodu.

Međutim, pored podrške ovom zajedničkom projektu na zatvaranju izbjegličkog poglavlja u regionu, potrebno je paralelno poduprijeti nastojanja i napore u opredjeljenosti do konačnog rješenja dugotrajne raseljeničke situacije u BiH do kraja 2014.

Rješavanje izbjegličko-raseljeničkih problema u BiH je preduslov trajne stabilnosti i mira ne samo u zemlji, nego i čitavom regionu. Vodeća uloga UNHCR-a da koordinira među svim međunarodnim agencijama koje pomažu u provedbi Aneksa 7 od ključnog je značaja u tom pravcu.

U svom obraćanju Visoki komesar UN-a za izbjeglice,

KONFERENCIJI

gospodin Guterres, naglasio je da je UNHCR krajnje zadovoljan koordinirajućom ulogom koju u okviru regionalne inicijative i „Sarajevskog procesa„ ima BiH.

UNHCR daje punu podršku regionalnom procesu i zajedničkim naporima zemalja regiona na rješavanju regionalne raseljenosti. U potpunosti su svjesni i specifičnog problema interno raseljenih lica u BiH, te s tim u vezi podržavaju Revidiranu strategiju BiH za provedbu Aneksa 7 DMS. Posebno se Visoki komesar UN za izbjeglice zahvalio BiH na ukupnim naporima da se zatvori ovo poglavlje, a UNHCR će učiniti sve da se to i desi. U Palati Ujedinjenih nacija je organizovan i bilateralni sastanak BH predstavnika sa gospodinom Antoniom Guterresom, Visokim komesarom UN za izbjeglice. Ministar Halilović je izrazio iskreno zadovoljstvo ponovnim susretom, nakon više od dvije godine. Ukazao je na još brojne otvorene probleme, ali i na ostvareni napredak. Vlasti BiH preduzimaju veliki napor na svim nivoima uz neprocjenjiv doprinos međunarodne zajednice, na čelu sa UNHCR–om. Po broju vraćenih stambenih jedinica BiH je za primjer, ne samo u regionu, nego i ostalim područjima širom svijeta.

Početkom novembra, u Beogradu održana je konferencija ministara inostranih poslova četiri zemlje. Visoki komesar UN za izbjeglice je svojim prisustvom dao ličnu podršku tzv. inicijativi 3x4 koja pored četiri zemlje regiona, uključuje i UNHCR, Evropsku komisiju i OSCE. Tom prilikom četiri zemlje predstavile su zajednički Regionalni program. Ministar je izrazio iskrenu zahvalnost i očekivanje za nastavak ličnog

Safet Halilović, ministar za izbjeglice i ljudska prava BiH izrazio je iskrenu zahvalnost za nastavak angažmana UNHCR-a u BiH

angažmana Visokog komesara i UNHCR Predstavništva u BiH.

Visoki komesar radi na mobilizaciji različitih donatora. Već postoje čvrsta uvjerenja i obećanja da će se ovaj projekat, bez obzira na krize širom svijeta, značajno podržati.

Pored spomenutih susreta sa Visokim komesarom UN za izbjeglice i izlaganja na plenarnoj sesiji ExCom–a, predstavnici BiH imali su i susrete sa Anne Willem Bijleveldom, specijalnim izaslanikom Visokog komesara UN za izbjeglice i sa predstavnicima zemalja iz regiona.

Vrlo važnu i korisnu pomoć BH delegacija imala je od predstavnika Stalne misije BiH pri UN u Ženevi i Emine Kečo Isaković, lično.

BEOGRAD

POTPISANA DEKLARACIJA O TRAJNOM RJEŠAVANJU IZBJEGLIČKIH PROBLEMA

Početkom novembra u Beogradu je održana ministarska konferencija čiji je rezultat potpisivanje Deklaracije o trajnom rješavanju izbjegličkih pitanja, jer će obezbijediti održavanje donatorske konferencije i istovremeno rješavanje problema izbjeglica u četiri zemlje potpisnice ovog dokumenta – Srbiji, BiH, Hrvatskoj i Crnoj Gori.

Ovaj skup šefova diplomatija četiri zemlje je nastavak regionalnog dijaloga na rješavanju izbjegličkih problema a potpisana deklaracija je korak ka rješavanju tog problema. Za rješavanje izbjegličkih problema 73.000 osoba predviđeno je da se obezbijedi gotovo 584 miliona evra što se i očekuje da će biti obezbijeđeno na donatorskoj konferenciji sljedeće godine. Prema riječima Visokog komesara za izbjeglice UN Antonia Gutereša rješenje izbjeglica je manje humanog, a više političkog karaktera. Pozdravio je hrabrost vladu u regionu da se suoče s osjetljivim i delikatnim pitanjem kakvo je rješavanje problema izbjeglih. Balkan je jedan od pet prioritarnih regiona kada je riječ o izbjegličkim krizama u svijetu. On je pozvao i međunarodnu zajednicu da pruži finansijsku podršku zajedničkom programu za rješenje izbjegličkih pitanja Srbije,

BiH, Hrvatske i Crne Gore. Pomoćnik američkog državnog sekretara za izbjeglice i migracije Dejvid Robinson potvrdio je dobru volju SAD da pomognu da se ovaj proces rješavanja izbjegličkih pitanja uspješno završi. Evropski komesar za proširenje Štefan File je rekao da je jasno da sve zemlje regiona žele da ostave, ali ne i zaborave prošlost iza sebe, te da krenu u budućnost kao dobri susjedi. Članice EU će prikupiti polovinu od potrebnih 500 miliona evra za finansiranje regionalnog programa za trajno rješavanje problema izbjeglih na Balkanu i treba da odigraju svoju ulogu u daljoj podršci nastavku procesa proširenja EU na samitu u decembru.

DOBOJ

DOGOVORI OKO POVRATKA

Ministar za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske Davor Čordaš sa predsjednikom Kluba Hrvata u Vijeću naroda RS Josipom Jerkovićem, posjetio je Doboj i tom prilikom dogovorio sa načelnikom opštine Obrenom Petrovićem prvu fazu rješavanja smještaja hrvatskih povratnika, odnosno način izgradnje pet kuća za ovu namjenu. Dvije kuće biće izgrađene po sistemu "ključ u ruke", a za izgradnju tri kuće biće obezbijeđen kompletan građevinski materijal.

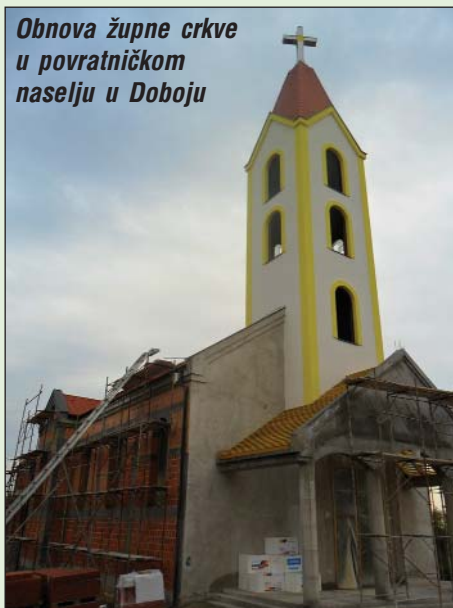
Projekat će biti realizovan zajedničkim sredstvima Vlade Republike Srpske i opštine Doboj, dok će, kako je obećao načelnik Petrović, lokalna zajednica izgraditi pristupni put i elektro-mrežu. Nakon sastanka u opštini, Čordaš i Jerković su sa načelnikom Petrovićem posjetili župe Doboj, Foča i Cer, gdje su sa župnicima i povratnicima razgovarali o načinima za rješavanje prioriternih problema sa kojima se susreću povratnici. Na sastanku je naglašena dobra saradnja sa lokalim vlastima Doboja, a načelnik Petrović je obećao ministru Čordašu svaku vrstu podrške za hrvatske povratnike, koji treba organizovano i planski da pripreme projekte čiju će realizaciju opština podržati.

Ministarstvo je iz ovogodišnjeg budžeta za opštinu Doboj izdvojilo 185.000 KM, od čega je 130.000 KM usmjereno hrvatskim povratnicima za obnovu kuća i održivi povratak, a 55.000 KM utrošeno je na komunalnu infrastrukturu u mješovitom prigradskom naselju.

Detalj sa sastanka ministra Čordaša sa načelnikom opštine Doboj

Obnova župne crkve u povratničkom naselju u Doboju

U POSJETI MINISTARSTVU:

NAČELNIK OPŠTINE ZVORNIK

Ministar za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, Davor Čordaš razgovarao je u Banjaluci sa načelnikom opštine Zvornik, Zoranom Stevanovićem.

Na sastanku je razgovarano o projektima koji su u Zvorniku realizovani uz pomoć Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica i trenutnim problemima sa kojima se susreće ova opština.

Ove godine Programom rješavanja problema raseljenih lica, povratnika i izbjeglica, Ministarstvo je izdvojilo 80.000 KM, dok je kroz ekonomsko-socijalnu komponentu Razvojnog programa RS u Zvornik usmjereno 245.000 KM, za šest infrastrukturnih projekata.

Posljednjih nekoliko godina Ministarstvo je učestvovalo u obnovi stambenih jedinica i komu-

nalne infrastrukture na području opštine, kao i u projektima održivog povratka, za što je izdvojeno preko 4,5 miliona KM. Pored ovih projekata Ministarstvo je kroz zajedničke projekte i Fond za povratak BiH u Zvorniku implementiralo projekte za povratnike i interno raseljena lica, ukupne vrijednosti 4,4 miliona KM, što govori da je u opštinu Zvornik u prethodnih 5 godina uloženo oko 9 miliona KM.

Na sastanku se govorilo i o prijedlogu novog CEB projekta, kojim je predviđena izgradnja 24 stambene jedinice za smještaj lica iz dva kolektivna centra u Karakaju.

Sastanku je prisustvovao i savjetnik Predsjednika RS Miladin Dragičević.

NAVEED HUSSAIN, PREDSTAVNIK UNHCR-a U BIH PRILIKOM OPROŠTAJNE POSJETE
MINISTARSTVU ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA REPUBLIKE SRPSKE

“U BIH IMA JOŠ MNOGO POSLA”

Ministar za izbjeglice i raseljena lica RS Davor Čordaš, razgovarao je sa predstavnikom UNHCR-a u BiH Navidom Huseinom o dosadašnjoj saradnji i zajedničkim projektima za rješavanje pitanja izbjeglica i raseljenih lica.

Ministar Čordaš upoznao je predstavnika UNHCR-a o trenutnim aktivnostima Ministarstva, završenim i započetim projektima, postignutim efektima i aktivnostima u okviru međunarodne i regionalne saradnje.

Predstavnik UNHCR-a Navid Husein je naglasio izuzetno dobru saradnju UNHCR-a sa Ministarstvom za izbjeglice i raseljena lica RS i izrazio žaljenje što neće biti prisutan prilikom realizacije dva velika započeta projekta: „Podrška ugroženim raseljenim osobama u kolektivnim centrima u iznalaženju trajnih stambenih rješenja”, čija je vrijednost oko 40 miliona eura i „Trajna rješenja izbjegličko-raseljeničkih problema – saradnja država u regionu” u okviru kojeg će biti održana donatorska konferencija, gdje će se obezbijediti potrebna sredstva.

On je istakao da u BiH ima još mnogo posla na rješavanju izbjegličkih problema, te naglasio značajnu ulogu Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS u koordinaciji i implementaciji projekata kojima bi bila trajno riješena izbjeglička problematika. Navid Husein izrazio je optimizam u vezi provođenja

ovih projekata, naglasivši da su ispunjeni preduslovi za njihovu realizaciju, te da je velika zainteresovanost Evropske unije i SAD-a da se ti projekti implementiraju.

Ministar Čordaš je zahvalio predstavniku UNHCR-a Navidu Huseinu na dosadašnjoj saradnji i uručivši mu prigodne poklone, poželio mu mnogo uspjeha u predstojećoj misiji na koju odlazi iz Banja Luke.

Sastanku su prisustvovali i savjetnica ministra Nada Lipovac, te pomoćnici ministra Nenad Đokić i Jasmin Samardžić.

KADA TRI MJESECA TRAJU TRI GODINE

U okviru CEB projekta Federalnom Ministarstvu za raseljene osobe i izbjeglice povjerena je obnova kuća srpskih porodica u Sarajevu. Nakon tri godine objekti su bez struje, a fotografije pokazuju stanje obnove.

Sarajevo - 19.12.2008 22:11

Vraćaju se kućama

LANA RIZVANOVIC - 19.12.2008 22:11

Prijeratni stanovnici srpske nacionalnosti s područja općine Novo Sarajevo najkasnije za tri mjeseca useliće u svoje obnovljene domove.

Ovo je juče najavila Šefka Polo, šefica Odsjeka za povratak u Ministarstvu za raseljena lica i izbjeglice FBiH, prilikom potpisivanja ugovora o obnovi kuća za 25 srpskih porodica koje su trenutno smještene u kolektivnim centrima u RS.

"Obnova devastiranih objekata po sistemu ključ u ruke počinje odmah nakon potpisivanja ovih ugovora. Projekat obnove ovih kuća vrijedan je 640.000 KM i podrazumijeva i obnovu uništene infrastrukture. Također, porodice koje izraze želju za pokretanje nekog biznisa u sklopu održivog povratka to će moći uraditi uz svestranu pomoć humanitarne agencije 'Mersi Korps', koja će to finansijski omogućiti", kazala je Polova i dodala da je za obnovu kuća izabrana firma "Centrotrans-MT Internacional" iz Sarajeva.

Potpisivanju ugovora o obnovi prisustvovala je i Mila Simeunović, koja je prije rata živjela u Posavskoj ulici, a trenutno je smještena u kolektivnom centru u Lukavici.

"Više od 17 godina čekam dan kada će početi obnova moje kuće, jer bez doma sam kao bez duše. Ni sama ne znam koliko sam puta tražila pomoć za obnovu, i sada kada sam je dočekala teško mi je povjerovati da ću se za nekoliko mjeseci useliti u svoju kuću i vratiti u svoj grad", kazala je Simeunovićeva.

Istog mišljenja je i ostalih 25 predstavnika povratničkih porodica, koji se slažu da je došlo vrijeme da se vrate svojim kućama.

Osim Simeunovićeve, povratnici kojima će biti obnovljene kuće su: Drago Batinić, Rade Čamur, Ranko Čavarkapa, Gospava Drašković, Stoja Drašković, Dragica Golijanin, Radomir Karadžić, Milena Karišik, Rada Kostović, Grujo Kovač, Risto Kujundžić, Jovanka Kušić, Drago Marić, Dušanka Nikolić, Đorđo Radović, Vide Samardžić, Biljana Stupar, Dušan Todorović, Nada Todorović, Nevenka Tošović, Stajko Trifković, Stevan Trifković, Mitar Vasić i Mirko Žugić.

www.nezavisne.com

18. DECEMBAR 2008. god.

Obećano useljavanje za tri mjeseca

18. NOVEMBAR 2011. godine

Srpske porodice čija imovina u Sarajevu je "obnovljena" i dalje žive u alternativnom smještaju u Republici Srpskoj.

*Električni stub u dvorištu,
a obnovljena kuća dvije
godine bez struje*

Pomoćnik ministra za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske Drago Vuleta i rukovodilac Odsjeka Istočno Sarajevo Dragiša Tuševljak razgovarali su u Istočnom Sarajevu sa korisnicima alternativnog smještaja koji već dvije godine čekaju infrastrukturne

priključke za obnovljene kuće u urbanom dijelu Sarajeva.

Radomir Karadžić skoro punih 20 godina živi u alternativnom smještaju na Palama, a prije dvije godine u okviru CEB projekta obnovljena mu je porodična kuća na Vracama u federalnom Sarajevu. Kuća ni danas nije uslovna za stanovanje jer nema priključke vode i struje, iako se stub, sa kojeg se strujom napajaju sve okolne kuće, nalazi u njegovom dvorištu na nekoliko metara od kuće. Radomir želi da se vrati u svoju kuću na Vracama, te je sa predstavnicima Ministarstva i pojedinih medija obišao kuću, gdje je pojasnio

zašto nije zadovoljan ni izvedenim građevinskim radovima. Radomir tvrdi da nisu ispoštovani standardi i kao jedan od primjera navodi prečnik dimnjaka koji je manji od standardnog, te se boji da taj dimnjak neće izdržati grijanje kuće u zimskim danima i da postoji opasnost od požara. Takođe nije zadovoljan ni planiranim priključkom monofazne struje.

Porodica Karadžić jedna je od 28 srpskih porodica čije su kuće obnovljene u periodu od 2008. do 2010. godine, a kojima nije omogućeno da se vrate, jer opštinske vlasti iz FBiH na sve moguće načine opstruišu povratak. U sličnoj situaciji je i Slavoljub Tošović iz Novog Sarajeva, koji je

izrazio želju za povratkom i obnovom kuće u kojoj su prije rata živjele dvije porodice. Tošović takođe ne može iz alternativnog smještaja preseliti u svoju kuću, jer nema struju i vodu u obnovljenoj kući. Osim toga, ni Tošović nije zadovoljan građevinskim radovima i tvrdi da nije ispoštovan Ugovor koji je potpisan sa načelnikom opštine i predstavnicima resornog ministarstva u FBiH. Kaže da ga niko nije obavijestio kada je obnova počela, iako su po

faznu struju iako je prije rata bio trofazni priključak.

Pomoćnik ministra Drago Vuleta pozvao je vlasti iz FBiH da pokažu razumijevanje i zainteresovanost prema ovoj problematici i da riječu i djelom dokažu da žele da pomognu povratnicima.

„Mora se dići glas u ovakvim situaci-

Ugovoru, bili dužni da ga upoznaju sa detaljima projekta. Tošović je naglasio da su zidovi već ispucali, jer su radovi izvođeni u januaru, dimnjak je loše urađen a gornja ploča oštećena i postoji opasnost od urušavanja. I za ovo domaćinstvo planiran je priključak na mono-

jama, jer Republika Srpska sve ovo plaća. Mi dvije godine ljudima koji su mogli biti u svojim domovima plaćamo alternativni smještaj”, istakao je Vuleta i naglasio da je projekat obnove povratničkih kuća zajednički projekat u kojem učestvuju FBiH i RS, a sredstva su obezbijeđena posredstvom Razvojne banke Savjeta Evrope. ”Obaveza entiteta je da projekat provode na svojim područjima, a prioriteti su bili rješavanje problema smještaja porodica iz kolektivnih vidova stanovanja – iz alternativnog smještaja, te najugroženijih porodica”, rekao je Vuleta i dodao da za svaki projekat za čiju je implementaciju zadužena RS i Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica, postoji obavezan tehnički prijem prije uručivanja ključeva povratnicima.

”Na taj način Ministarstvo preko lokalnih zajednica obezbjeđuje da svi objekti u koje se vraćaju povratnici imaju priključke na infrastrukturnu mrežu, a ovdje smo svjedoci da dvije godine nema priključaka na struju i vodu u urbanom dijelu grada”, naglasio je Vuleta.

NOVA PEĆ I OGRJEV ZA BAKU MIRJANU

Pomoćnik ministra za izbjeglice i raseljena lica RS, Drago Vuleta, posjetio je povratnike u maglajskom selu Bočinja Donja, gdje je baki Mirjani Lazić uručio rješenje ministra Davora Čordaša o novčanoj pomoći, u svrhu kupovine peći na čvrsto gorivo, nabavku ogrijeva za zimu i dio novca za osnovne životne potrebe. U razgovoru sa povratnicima, Vuleta se upoznao sa problemima sa kojima se svakodnevno suočavaju porodice u ovom selu.

Baka Mirjana živi u neuslovnom objektu, jer njena kuća još nije obnovljena. Zahvalila je Ministarstvu na pomoći i istakla da je najviše strahovala od hladne zime, jer živi od socijalne pomoći, a peć koju je do sada koristila, stara je i neupotrebljiva. Pomoćnik ministra Drago Vuleta

apelovao je na resorne institucije Federacije BiH da na djelu pokažu svoju opredijeljenost za povratak i pomognu porodicama koje žele da žive u svojim domovima. Vuleta je naglasio da će resorno ministarstvo RS i dalje, u okviru svojih mogućnosti, pomagati najugroženijim povratničkim povratnicima, ali da takav primjer treba da slijede i vlasti Federacije na svim nivoima, od opštinskih do entitetskih. Odbornik u Skupštini opštine Doboj, Sreto Đurković, porijeklom iz Bočinje, zahvalio je ministru Čordašu na pomoći jer je time pokazao da povratnici u Bočinju nisu zaboravljeni. Đurković je izrazio uvjerenje da će dobra saradnja sa ministrom Čordašem i ubuduće rezultirati sličnim akcijama, te da će se kandidovanjem planskih projekata, postići ekonomska samoodrživost domaćinstava u Bočinji. Predsjednik MZ Bočinja Donja, Duško Jakovljević, koji se među prvim vratio na svoje imanje, kaže da bi povratnika bilo i više kada bi se omogućila ekonomska održivost. On je napomenuo da je u jednom periodu bilo mnogo mladih povratnika, koji polako odlaze jer ne mogu prehraniti porodicu. Jakovljević je naglasio da u Bočinji danas ima oko 35 djece školskog uzrasta u povratničkim porodicama i da zbog njih treba naći način da se uslovi života poboljšaju.

STANARI KOLEKTIVNOG CENTRA USELILI U NOVE STANOVE

Savjetnica ministra za izbjeglice i raseljena lica Nada Lipovac, prisustvovala je otvorenju stambenog

Zbog angažmana holivudske glumice Anđeline Džoli, inicijativa novih stanara bila je da se zgrada zove „Vila Anđelina”. Među porodicama koje su u prisustvu velikog broja zvaničnika i stanovnika Rogatice dobile ključeve novog stana su i sestre Lena (78) i Mara (73) Babić, raseljene iz goraždanskog sela Vijnin. Sestre kažu da nikada neće zaboraviti Anđelininu posjetu, na Vaskrs 2009. godine, pa su na ceremoniju došle sa njenom fotografijom. Radost je dodatno uvećana činjenicom da su 12 garsonjera i dva jednosobna stana opremljena kuhinjskim i sobnim namještajem, veš-mašinama, šporetima, ležajevima, plakarima, ormari-
ma, prostirkama. Svaki stan ima svoje

objekta u Rogatici, gdje je uručila ključeve novih stanova raseljenim porodicama koje su bile smještene u kolektivnom centru. Za izgradnju novog stambenog objekta utrošeno je ukupno 638.429 američkih dolara. U finansiranju gradnje učestvovali su: Vlada SAD, koja je obezbijedila pola miliona dolara, Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS sa 50.000 KM, koliko je izdvojila i opština Rogatica, obezbijedivši i projekat, zemljište u centru grada, dozvole i infrastrukturu. USAID je učestvovao sa 30.000 KM, a implementator projekta bio je austrijski "Hilfswerk".

kupatilo, svoju kuhinju, udobnost. „To što sada gledam, decenijama sam samo sanjala”, kaže Lena Babić. Vila "Anđelina" osim 14 stanova sa 440

kvadrata, ima i jednu prostoriju za zajedničke aktivnosti, a uređeno je i dvorište sa zelenom površinom, klupama i prilaznim stazama. Otvaranju zgrade prisustvovali su i ambasador SAD u BiH Patrik Mun, austrijski ambasador u BiH Donatus Kuk, načelnik opštine Rogatica Radomir Jovičić i Suzana Jašarević, šef Misije "Hilfswerk Austria International".

EFEKTI RADA U 2011. GODINI

SREDSTVA KOJA SE IMPLEMENTIRAJU PREKO MIRL

MINISTARSTVO ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA

62 miliona KM

DOSADAŠNJI REZULTATI IMPLEMENTACIJE

DERVENTA

U POSJETI PLEHANU

Ministar za izbjeglice i raseljena lica, Davor Čordaš, upriličio je početkom novembra posjetu povratničkom mjestu Plehan, kod Dervente.

Zajednice doprinose boljem životu povratnika time što pomažu mještanima u obavljanju poslova.

Takođe održavaju put, a produžena je i vodovodna cijev od magistrale.

Gospodin Radić je iznio podatke o djelovanju ove humanitarne organizacije, koja od 1992. godine na mnogim poljima pomaže najugroženijim kategorijama stanovništva. Kroz projekat „Obnova” do sada je obnovljeno 370 kuća u cijeloj BiH, od čega je veći dio obnovljen u Republici

Ministar je u vezi s tim izjavio da će kroz projekte održivog povratka u narednom periodu podržati aktivnosti ove zajednice.

Ministarstvo za izbjeglice je u periodu od 2006. do 2010. godine uložilo na područje opštine Derventa, sredstva u iznosu od 1.430.242,37 KM. U ovoj godini Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica izdvojice sredstva u iznosu od 292.000,00 KM kroz projekte održivog povratka, dodjelu građevinsko-zanatskog materijala, izgradnju kuća po sistemu „ključ u ruke”, kao i rekonstrukciju NN elektro mreže u naselju Gradina.

U prostorijama Terapijske zajednice za liječenje ovisnosti „Izvor” sastao se sa dipl. psih. Jelenom Damjanac, koordinatoricom projekta Terapijske zajednice, i fra Stipanom Radićem, direktorom Humanitarno-karitativne organizacije Kruh svetog Ante. Gospođa Damjanac upoznala je ministra sa aktivnostima Terapijske zajednice, koje su otpočele 2010. godine, navodeći da klijenti

Srpskoj. Preko projekta „Zimska pomoć” najsiromašnije osobe i porodice snabdijevane su ogrevom, pećima za loženje, krevetima, madracima i hranom. U daljem djelovanju očekuje se „veća saradnja sa nadležnim institucijama”, a posebno sa Ministarstvom za izbjeglice.

SA PREDSTAVNICIMA VIJEĆA NARODA REPUBLIKE SRPSKE

Ministar za izbjeglice i raseljena lica RS Davor Čordaš, razgovarao je danas sa predstavnicima Kluba Hrvata u Vijeću naroda Republike Srpske, potpredsjedavajućim Vijeća naroda RS Zoranom Lipovcem, predsjednikom Kluba Hrvata Josipom Jerkovićem i zamjenikom predsjednika Kluba Dragom Vidovićem.

Predstavnici Kluba Hrvata upoznali su ministra Čordaša sa aktivnostima Vijeća naroda, a posebno sa aktivnostima Kluba Hrvata u proteklom periodu. Na sastanku je razgovarano o povratničkim pitanjima i projektima Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS koji se realizuju u ovoj godini, sa akcen-

tom na projekte obnove i rekonstrukcije u hrvatskim povratničkim naseljima.

Ocijenjujući saradnju Ministarstva i Vijeća naroda veoma uspješnom, sagovornici su posebno interesovanje iskazali za projekte pomoći povratničkoj populaciji, koji se planiraju za narednu godinu.

Sastanku su prisustvovala i savjetnice ministra Marija Rapo i Nada Lipovac.

NOVI PROJEKTI ZA POMOĆ RASELJENIM LICIMA I POV RATNICIMA

Ministar za izbjeglice i raseljena lica RS Davor Čordaš i savjetnik Predsjednika Republike Miladin Dragičević, primili su danas u Banjoj Luci novog predstavnika UNHCR-a za BiH, Endrjua Mejna (Andrew Mayne).

Na sastanku je razgovarano o brojnim zajedničkim projektima koji su do sada realizovani i mogućnostima implementacije novih projekata u cilju pomoći raseljenim licima, izbjeglicama i povratnicima.

Ministar Čordaš upoznao je predstavnika UNHCR-a o aktivnostima Ministarstva po pitanju trajnog zbrinjavanja raseljenih i izbjeglica, te projekata za pomoć održivom povratku, naglasivši da u izbjegličkim kategorijama ima dosta porodica u stanju socijalne potrebe, te starijih lica i samaca.

Dosadašnja saradnja ocijenjena je veoma uspješnom, a novi projekti će otvoriti mogućnost trajnog rješavanja iz-

bjegličkih i povratničkih pitanja za veliki broj porodica iz ove kategorije. To se posebno odnosi na CEB projekat koji obuhvata porodice u kolektivnim smještajima i jedan dio socijalno najugroženijih porodica u lokalnim zajednicama, te regionalni projekat 3x4, koji bi omogućio trajno stambeno zbrinjavanje izbjeglica i raseljenih lica država u regionu (BiH, Hrvatska, Srbija i Crna Gora), koji žive u kolektivnim i drugim vidovima alternativnog smještaja.

Ministar Čordaš i savjetnik Predsjednika RS Miladin Dragičević naglasili su da nema prepreka za funkcionisanje Komisije za izbjeglice BiH i Fonda za povratak BiH, kako bi se projekti uspješno implementirali, bez obzira na neformiranje Savjeta ministara BiH.

Predstavnik UNHCR-a Endrju Mejn je istakao značaj projekata održivog povratka, kojim će se obezbijediti bolji životni uslovi i naglasio da je uz saradnju svih domaćih i međunarodnih institucija, posebno značajna aktivna uloga opština u kojima se projekti implementiraju.

Sastanku su prisustvovali i savjetnica ministra Nada Lipovac, pomoćnici ministra Nenad Đokić i Drago Vuleta, te viši oficir UNHCR-a za zaštitu Skot Pol (Scott Pohl) i stariji pomoćnik za trajna rješenja u UNHCR-u Olga Femić.

POSJETA PREDSTAVNIKA AMERIČKE AMBASADE

POMOĆ POV RATNICIMA U POSAVINI

Ministar za izbjeglice i raseljena lica RS Davor Čordaš, razgovarao je u Banjoj Luci sa Stivenom Gilenom (Steven Gillen), službenikom za ljudska prava američke ambasade u BiH o mogućnostima buduće saradnje na projektima povratka Hrvata u Posavinu.

Na sastanku je bilo riječi i o dosadašnjoj saradnji i pomoći Ambasade SAD u realizaciji zajedničkih projekata usmjerenih na poboljšanje položaja povratničke populacije u RS i BiH.

Ministar Čordaš je izrazio zadovoljstvo interesom Američke ambasade za ovu problematiku i naglasio da se dobri rezultati postižu upravo kroz ovakve zajedničke projekte.

Stiven Gilen je podsjetio da su takvi projekti već realizovani u Višegradu i Ilijašu, te da je u toku realizacija sličnog projekta u Mostaru.

Govoreći o dosadašnjoj saradnji i završenim projektima, sagovornici su ocijenili veoma uspješnom realizaciju projekata koji se odnose na trajno zbrinjavanje porodica iz kolektivnih i drugih vidova alternativnih smještaja, kao i projekte socijalnog stanovanja. Sastanku su prisustvovali i savjetni-

ca ministra Nada Lipovac, pomoćnik ministra Nenad Đokić, te politički pomoćnik u Ambasadi SAD, Ante Miliša i politički oficir u banjalučkoj kancelariji Ambasade SAD Dejvid Salvo (David Salvo).

SASTANAK U BANJALUCI

ROK ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA PRODUŽEN DO APRILA 2012.

Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH organizovalo je u Banjaluci sastanak, na kojem su predstavnici Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva Hrvatske predstavili Program stambenog zbrinjavanja bivših nosilaca stanarskih prava u Hrvatskoj.

Državni sekretar u Ministarstvu regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva Hrvatske Stanko Janić, potvrdio je da će u Hrvatskoj, do aprila naredne godine, biti produžen rok za podnošenje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nosilaca stanarskog prava, koji je trebalo da istekne 9. decembra.

"Ovaj rok biće produžen u Hrvatskoj radi Regionalnog projekta rješavanja problema izbjeglih i raseljenih lica i usaglašavanja termina oko održavanja međunarodne donatorske konferencije, koja bi trebalo da bude održana u aprilu", rekao je Janić i dodao da do tog roka izbjeglice iz Hrvatske treba da se opredijele ili za povratak u Hrvatsku ili za integraciju u sadašnjem mjestu boravka.

Janić je podsjetio da je u skladu sa Programom stambenog zbrinjavanja u Hrvatskoj, koji je regulisan Zakonom o području posebne državne brige, predviđeno za bivše nosioce stanarskog prava da mogu dobiti stan u najam, a kasnije ga i kupiti po kvadraturi koja je uslovljena

sadašnjim stanjem u porodici, odnosno 35 metra kvadratna za jednog člana porodice i po 10 metara kvadratnih za svakog sljedećeg člana. "Ovaj program u Hrvatskoj započet je 2000. godine, ali je izmjenama i dopunama zakona dodatno pojednostavljen", istakao je Janić i naglasio da je oko 14.000 ljudi do sada u Hrvatskoj riješilo svoje stambeno pitanje kroz ovaj program, a nešto manje od 2.000 izvan područja od posebne državne brige, u različitim dijelovima Hrvatske.

Pomoćnik ministra za izbjeglice i raseljena lica RS Drago Vuleta, rekao je da bi Regionalnim projektom u BiH, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori trebalo da bude trajno riješen problem oko 23.000 porodica ili 70.000 izbjeglih i raseljenih lica.

Kada je riječ o BiH, Vuleta je rekao da je ovim projektom predviđeno rješavanje problema 5.400 porodica i 600 porodica bivših nosilaca stanarskog prava u Hrvatskoj, na principu dobrovoljnosti, što uključuje mogućnost povratka ili lokalne inte-

gracije u sadašnjim mjestima boravka. Govoreći o trenutnim uslovima stambenog zbrinjavanja bivših nosilaca stanarskog prava u Hrvatskoj, Vuleta je rekao da su ti uslovi sada poboljšani i da je većina ljudi, koji su to pravo ranije ostvarili, u fazi otkupa stanova.

"Potrebno je iskoristiti sve ono što vodi trajnim rješenjima, jer nema dovoljno sredstava da se svi riješe lokalnom integracijom, a kada otkupe svoje stanove ti ljudi će na principu dobrovoljnosti moći sa njima da raspolažu", istakao je Vuleta.

Sastanku su prisustvovali predstavnici Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva Hrvatske, UNHCR-a, OEBS-a, Evropske komisije, nevladinih organizacija koje se bave pitanjima ljudskih prava i pružanjem pravne pomoći u RS i BiH i Udruženja radnika i invalida rada izbjeglih iz Hrvatske sa državljanstvom BiH.

REGIONALNA SARADNJA

ZAJEDNIČKI PROGRAM S CILJEM IZNALAŽENJA TRAJNIH RJEŠENJA ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA

Pomoćnik ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH, Mario Nenadić izjavio je da je prioritet BiH rješavanje pitanja povratnika iz Srbije i Hrvatske.

"Naši prioriteti rješavanja su povratnici u BiH iz Srbije i Hrvatske, oko 600 porodica izbjeglih iz Hrvatske u BiH od kojih su polovina bivši nosioci stanskog prava u Hrvatskoj i drugi koji žive u neadekvatnim uslovima", rekao je Nenadić i dodao da regionalni projekat podrazumijeva trajno rješavanje problema izbjeglih i raseljenih lica u BiH, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori.

Nenadić je rekao da je sastanak u Banjaluci organizovan kako bi se učesnici informisali o rezultatima

regionalnog projekta i održanoj ministarskoj konferenciji u Beogradu, te

da se omogući direktan kontakt zainteresovanih lica i udruženja sa predstavnicima nadležnog hrvatskog ministarstva o uslovima rješavanja problema bivših nosilaca stanskih prava u Hrvatskoj.

Pomoćnik ministra za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske Drago Vuleta, rekao je da bi Regionalnim projektom u BiH, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori trebalo da bude trajno riješen prob-

lem oko 23.000 porodica ili 70.000 izbjeglih i raseljenih lica.

KORISNIČKA POPULACIJA U BIH PREMA KATEGORIJAMA

Korisnička kategorija	Domaćinstava	Lica
Sve izbjeglice 1991-95 (u statusu ili bez statusa) koje žive u kolektivnim centrima ili drugim vrstama smještaja, formalnim ili neformalnim	250	800
Sve ugrožene izbjeglice 1991-95, uključujući ranije NSP koje žive u privatnom smještaju, a nemaju trajno rješenje u zemlji porijekla ili zemlji prihvata	350	900
Svi ranjivi povratnici u BiH i Hrvatsku i svi ranjivi povratnici koji su se već vratili u Hrvatsku koji nemaju trajno rješenje u zemlji porijekla ili zemlji prihvata	2.400	5.000
Ranjive raseljene osobe izvan kolektivnih centara u Bosni i Hercegovini	2.400	7.300
UKUPNO	5.400	14.000

PREGLED KORISNIČKE POPULACIJE PREMA KATEGORIJAMA I ZEMLJAMA REGIONA

ZEMLJA REGIONA KORISNIČKA KATEGORIJA	BIH		HRVATSKA		CRNA GORA		SRBIJA		UKUPNO REGION	
	Domaćinstava	Lica	Domaćinstava	Lica	Domaćinstava	Lica	Domaćinstava	Lica	Domaćinstava	Lica
Sve izbjeglice 1991-95 (u statusu ili bez statusa) koje žive u kolektivnim centrima ili drugim vrstama smještaja, formalnim ili neformal.	250	800	242	461	305	1.061	400	750	1.197	3.072
Sve ugrožene (prema kriterijima ugroženosti koje UNHCR primjenjuje u zemljama regiona) izbjeglice 1991-95 koje žive u privatnom smještaju i raniji NSP koji nemaju trajno rješenje u zemlji porijekla ili zemlji prihvata	350	900	307	518	111	300	16.380	44.250	17.148	45.968
Svi ranjivi povratnici u BiH i Hrvatsku i svi ranjivi povratnici koji su se već vratili u Hrvatsku koji nemaju trajno rješenje u zemlji porijekla ili zemlji prihvata	2.400	5.000	2.747	7.032	-	-	-	-	5.147	12.032
Ranjive raselj. osobe u kolekt. centrima i privatnom smještaju u Hrvatskoj	-	-	245	518	-	-	-	-	245	518
Ranjive raselj. osobe izvan kolekt. centara u BiH	2.400	7.300	-	-	-	-	-	-	2.400	7.300
Ranjive raselj. osobe u C. Gori	-	-	-	-	761	4.702	-	-	761	4.702
UKUPNO KORISNIKA	5.400	14.000	3.541	8.529	1.177	6.063	16.780	45.000	26.898	73.592

OTKUP STAMBENIH OBJEKATA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE PO POVOLJNIM USLOVIMA

Vlada Republike Hrvatske donijela je tri pravna propisa na osnovu kojih se mogu kupiti stambeni objekti u vlasništvu Republike Hrvatske po povoljnim uslovima i to:

1. Uredbu o uvjetima za kupnju obiteljske kuće ili stana u državnom vlasništvu na područjima posebne državne skrbi ("Narodne novine" br. 19/11),

2. Odluku o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske na području hrvatskog Podunavlja ("Narodne novine" br. 56/11),

3. Odluku o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 109/11),

Propisi pod tačkom 1. i 2. regulišu prodaju stambenih objekata na područjima posebne državne skrbi (PPDS). PPDS su gradovi i opštine definisani Zakonom o PPDS, a propis pod tačkom 3. reguliše prodaju stambenih objekata izvan PPDS.

UREDBA O USLOVIMA ZA OTKUP PORODIČNE KUĆE ILI STANA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU NA PPDS

- **predmet prodaje** su porodične kuće ili stanovi u vlasništvu Republike Hrvatske na PPDS

1. predmet prodaje uz porodičnu kuću su i pripadajuće pomoćne prostorije i gospodarske građevine kao i zemljište koje služi redovnoj upotrebi građevine,

2. predmet prodaje uz stan je odgovarajući dio zajedničkih dijelova i uređaja zgrade, te zemljišta koje pripada zgradi

- **pravo na otkup** ima korisnik stambenog zbrinjavanja koji ima sklopljen ugovor o najmu po Zakonu o PPDS s MRRŠVG

- **zahtjev za otkup** se podnosi MRRŠVG i uz zahtjev se prilaže:

- ♦ ugovor o najmu
- ♦ potvrda o prebivalištu za sebe i

osobe navedene u ugovor o najmu

- ♦ potvrda o OIB-u

- ♦ potvrda da nije ostvario pravo na s.t.z.b. po nekom drugom propisu na teret državnog budžeta

Napomena: isprave koje su već priložene uz zahtjev za stambeno zbrinjavanje nije potrebno dostavljati uz zahtjev za otkup.

- **cijena stambenog** objekta, koja iznosi 700,00 eura po m², koja se umanjuje za:

1. građevinsku vrijednost nekretnine, odnosno trenutno stanje nekretnine,

2. vlastita ulaganja (max20%),

3. skupina PPDS (prva skupina 50%, druga skupina 33%, treća skupina 20%)

4. način plaćanja (nakon prethodnih odbitaka cijena se umanjuje za 50% ako se podnosilac zahtjeva odluči za jednokratnu otplatu cijene)

Procjenu građevinske vrijednosti nekretnine, odnosno stanja nekretnine, utvrđuje Povjerenstvo za procjenu nekretnine koje je sastavljeno od pet članova: predstavnik županije, predstavnik grada, odnosno opštine, predstavnik APN-a i dva predstavnika MRRŠVG: jedan iz Uprave za PPDS i jedan iz Uprave za obnovu.

Prije sklapanja ugovora o kupoprodaji MRRŠVG je dužno pribaviti mišljenje Državnog odvjetništva o pravnoj valjanosti tog posla. Do danas je evidentirano 2.143 zahtjeva za kupnju, a pripremljeno je **1.516 ugovora o kupoprodaji**.

U ugovor o kupoprodaji se unosi da vlasnik ne može prodati ili na drugi način otuđiti kupljenu nekretninu prije isteka 10 godine od sklapanja ugovora o najmu, odnosno njegovog neprekidnog prebivanja u toj kući ili stanu.

ODLUKA O PRODAJI STANOVA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE NA PODRUČJU HRVATSKOG PODUNAVLJA

- **predmet prodaje** su stanovi u vlasništvu Republike Hrvatske u hrvatskom Podunavlju

- **pravo na otkup** imaju bivši nosioci stanarskog prava koji su na tom stanu stekli pravni položaj zaštićenog najmoprimca na temelju Zakona o najmu stanova

- na osnovu ove Odluke pravo na otkup stana može ostvariti zaštićeni najmoprimac koji ima u vlasništvu drugi useljivi stan ili kuću ili je isti prodao, poklonio ili na drugi način otuđio nakon 8. oktobra 1991. pod uslovom da stan neprekidno koristi (od 19. juna 1991. god., kao dana stupanja na snagu Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo i da u njemu sada prebiva)

- status zaštićenog najmoprimca dokazuje se ugovorom o najmu stana ili pravomoćnom sudskom odlukom koja nadomješta taj ugovor o najmu

- **zahtjev za kupnju** se podnosi AGENCIJI ZA UPRAVLJANJE DRŽAVNOM IMOVINOM

Rok za podnošenje zahtjeva je do 31. decembar 2011.

- **uz zahtjev se prilaže:**

- ♦ dokaz o statusu zaštićenog najmoprimca

- ♦ rodni listovi

- ♦ dokaz državljanstva

- ♦ isprava kojom se dokazuje neprekidno korištenje stana

- ♦ potvrdu da nije ostvario pravo na stambeno zbrinjavanje po nekom drugom propisu, a na teret državnog budžeta

- ♦ potvrdu Agencije za pravni promet i posredovanje nekretnina-

ma da nije ostvario kupovinu po Zakonu o društveno poticajnoj stanogradnji

Prodajna cijena stambenog objekta utvrđuje se na isti način kako je propisano o Uredbi o uvjetima za kupnju obiteljske kuće ili stana u društvenom vlasništvu na PPDS.

Kod jednokratne otplate nema upisa zaloga na nekretnini koja se kupuje.

Kod otkupa stana uz obročnu otplatu upisuje se založno pravo i to do iznosa prodajne cijene. Stan kupljen uz obročnu otplatu vlasnik može prodati samo ako prethodno otplati ukupan preostali iznos dugovanja.

Dokaz statusa zaštićenog najmprimca je presuda kojom se to utvrđuje ili ugovor o najmu od našeg Ministarstva. Ministarstvo je do sada ispitalo 204 ugovora o najmu koji su poslani na potpis strankama. Od tog broja oko 150 stranaka je potpisalo ugovor. Istovremeno zaštićeni najmprimci, njih 108, vode sudske postupke radi utvrđivanja statusa zaštićenog što je bespotrebno.

ODLUKA O PRODAJI STANOVA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE

- ♦ **predmet prodaje** stanovi u vlasništvu Republike Hrvatske izvan PPDS
- ♦ **pravo na otkup** imaju bivši nosioci stanarskog prava koji su ostvarili pravo na stambeno zbrinjavanje preko Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva
- ♦ **zahtjev za otkup** podnosi se MRRŠVG. Uz zahtjev trebaju biti

POREĐENJE STARE I NOVE ODLUKE O PRODAJI STANOVA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE

Zahtjevi za otkup počeli su se zaprimati po Odluci o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske koja je objavljena 20.9.2010. godine stupanjem na snagu Zakona o upravljanju državnom imovinom morala se donijeti nova odluka o prodaji stanova.

Stoga je 28. jula 2011. godine donesena nova Odluka o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske

Zahtjevi zaprimljeni, a koji nisu riješeni po staroj Odluci riješit će se po novoj Odluci.

Korisnici stanova koji imaju ugovor o najmu do stupanju na snagu nove Odluke mogu podnijeti zahtjev za otkup do 31.12.2011. godine.

Korisnici koji su sklopili ugovor o najmu nakon stupanja na snagu nove odluke mogu podnijeti zahtjev za otkup godinu dana nakon potpisivanja ugovora o najmu.

DOGOVORI I SARADNJA

O redovanoj saradnji Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS svjedoče susreti resornog ministra sa generalnom konzulicom Republike Hrvatske u Banjoj Luci, Dunjom Jevak.

Prilikom sastanka u oktobru ove godine Ministar Čordaš upoznao je konzulicu Jevak o aktivnostima i projektima koje Ministarstvo realizuje u 2001. godini, sa akcentom na projekte pomoći održivom povratku Hrvata u

Republiku Srpsku. U toku je realizacija projekata u 17 opština RS. Na sastanku je razgovarano o pomoći Vlade Republike Hrvatske hrvatskim povratnicima u BiH i konstatovano je da Vlada RH pruža značajnu materijalnu i moralnu podršku Hrvatima u BiH.

Bilo je riječi i o poteškoćama koje su dovele do zastoja u isporuci građevinskog materijala Hrvatima u BiH, ali su se sagovornici složili da su to problemi administrativne prirode i izrazili očekivanja da će se u ovoj godini nastaviti isporuka materijala iz Republike Hrvatske za projekte koji su ranije odobreni.

Na sastanku je razgovarano i o Regionalnom projektu za trajna rješenja izbjegličkih problema, u kojem učestvuju BiH, Hrvatska, Srbija i Crna Gora, a kojim bi bili obuhvaćeni, kako Srbi izbjegli iz Hrvatske, tako i Hrvati izbjegli iz BiH.

priloženi dokazi koji su navedeni u V. Odluke

Posebno ističem da uz zahtjev treba biti priložen:

- ♦ ugovor o najmu
- ♦ dokaz o državljanstvu ili regulisan status stalnog boravka u skladu sa Zakonom o strancima
- ♦ potvrdu državnog tijela koje upravlja stanovima da s osnove korištenja stana nema dugova
- ♦ potvrdu o statusu izbjeglice i vremenu provedenom kao izbjeglica
- ♦ ovjerene izjave korisnika i nje-

govih članova uže porodice da nemaju u vlasništvu stan ili porodičnu kuću pogodnu za stanovanje ili ako istu nisu prodali, darovali ili na neki drugi način otuđili nakon 30. maja 1990. godine

MRRŠVG je dostavilo 1.317 obavještenja o mogućnostima otkupa na adrese bivših nosilaca stanarskog prava odnosno a koji su korisnici stambenog zbrinjavanja.

Nakon dostavljenog obavještenja do sada je zaprimljeno 1.056 zahtjeva za otkup.

Prodajna cijena stana utvrđuje se na osnovu:

- ♦ starosti zgrade i položaja stana u zgradi
- ♦ veličine i lokacije naselja gdje se stan nalazi
- ♦ ličnog popusta (cijena se umanjuje na osnovu broja godina provedenih u izbjegličkom statusu)
- ♦ načina plaćanja

Informativni i neslužbeni proračun cijene stana može se pronaći [na web stranici Ministarstva](#)

Kod otkupa stana uz obročnu otplatu upisuje se založno pravo i to do iznosa prodajne cijene. Stan kupljen uz otplatu vlasnik može prodati samo ako prethodno otplati ukupan preostali iznos dugovanja.

**S PUNIM
POVJERENJEM
U SNAGU
MLADIH**

**DUBRAVKA
DRAGAŠ**

“MINISTAR NA JEDAN DAN”

Krajem oktobra realizovan je projekat "Ministri na jedan dan" u okviru kojeg su mladi iz Srpske na jedan dan zamijenili aktuelne ministre.

U okviru projekta koji realizuje Omladinski savjet Republike Srpske pod generalnim pokroviteljstvom Vlade Republike Srpske, mladi su mogli da se uvjere šta se radi u jednom ministarstvu, te da posao ministara nije baš jednostavan.

Čast mi je i zadovoljstvo bilo učestvovati u projektu Savjeta mladih Republike Srpske "Ministar na jedan dan". Pokrovitelj ovog projekta bili su Vlada Republike Srpske i Ministarstvo za porodicu omladinu i sport. Učešće u ovom projektu imali su svi mladi od 16 do 30 godina koji su aktivni članovi društva i koji svojim djelovanjem učestvuju u kreiranju omladinske politike. Izabrana sam da budem ministar na jedan dan za izbjegla i raseljena lica. Obzirom da sam već pohađala kurs Pravna klinika za izbjegla i raseljena lica, organizovan u saradnji sa Pravnim fakultetom Istočno Sarajevo i UNHCR-om, bila sam upoznata sa Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951.godine, kao i Tekstom protokola o statusu iz-

bjeglica iz 1967.godine. Po dolasku u Banja Luku 25.10.2011. godine održan je sastanak u prostorijama Savjeta mladih sa organizatorima kao i upoznavanje sa ostalim učesnicima – mladim ministrima. Potom su bili upriličeni sastanci u ministarstvima gdje smo se upoznali sa ministrima i njihovim saradnicima. Veoma srdačan prijem bio mi je upriličen od strane ministra za izbjeglice i raseljena lica, gospodina Davora Čordaša, šefa Kabineta Dragana Štrbca, službenice za odnose sa javnošću Dragane Bojović i sekretara Ministarstva Stjepana Macanovića. Upoznali su me sa radom Ministarstva, nadležnostima, aktivnostima, problemima sa kojima se susreću, kao i prioritetima, a to su svakako stambeno

zbrinjavanje porodica iz kolektivnih centara, obnova stambenih jedinica i pomoć održivom povratku u Republiku Srpsku. Utvrdili smo plan aktivnosti za moj "Dan u Vladi" (28.10.2011. godine).

Sledeća dva dana proveli smo na Bardači u trening centru Vlade Republike Srpske gdje smo imali obuku za komunikacione vještine, odnose sa javnošću i upoznavanje sa omladinskim organizovanjem.

28.10.2011.godine započeo je dolaskom na posao u 8:00 časova. Potom, održavanjem kolegijuma u okviru Ministarstva i pripremama za Tematsku sjednicu Vlade. Sjednica Vlade održana je u 10:00 časova, tema sjednice bila je Omladinska politika. Predstavnici ministarstava (mladi ministri) prezentovali su sve

Ministar za izbjeglice i raseljena lica RS, Davor Čordaš u razgovoru sa Dubravkom Dragaš, ministrom na jedan dan

aktivnosti ministarstava koja su se ticala mladih. Usvojeni su predlozi mladih ministara usmjereni ka validnoj Vladi. Od 12 do 16 časova saradnici su mi organizovali posjete po odjeljenjima u okviru Ministarstva. Šef Kabineta ministra, sekretar Ministarstva i službenica za odnose sa javnošću su se potrudili da u posjetama resorima akcenat bude na onim odjeljenjima koja se tiču pravnog regu-

lisanja i sprovođenja zakona, što je dio moje uže struke. Radni dan je završen svečanim prijemom u Administrativnom centru Vlade sa mladim i legitimnim ministrima. Projekat je realizovan i iznad mojih očekivanja zahvaljujući razumijevanju premijera, gospodina Aleksandra Džombića i svih ministara, mladima je omogućeno da odlučuju o pitanjima koja se nas tiču i to na originalan način, kao pravi ministri. Nadam se da

će mi stečene vještine obuke biti korisne u mojim aktivnostima u budućnosti. Takođe, nadam se da će stečena poznanstva između nas učesnika u projektu i poznanstva u Ministarstvu, na čijem sam čelu bila jedan dan, ako ne sva, bar dio njih prerasti u prijateljstvo.

POST SCRIPTUM

Ovo je moj objektivni izvještaj o projektu **Ministar na jedan dan**, subjektivan stav je da sam malo bila skeptik kako će to sve izgledati, međutim po dolasku u Ministarstvo, sve moje sumnje su izbljile. Srdačnost i pažnja koju su mi pružili službenica za odnose sa javnošću g-đica Dragana Bojović i šef kabineta g-din Dragan Štrbac ostaće zauvijek u mom lijepom sjećanju na ovaj projekat i željela bih da i dalje nastavimo saradnju, bez obzira kojim poslovima se ja budem bavila u budućnosti. Srdačan pozdrav do skorog viđenja.

Saradnja Ministarstva i Američke ambasade NOVI PROJEKTI ZA POVRATNIKE

Predstavnici Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS, savjetnica ministra Nada Lipovac, pomoćnik ministra Nenad Đokić i šef Kabineta Dragan Štrbac, razgovarali su danas u Banjaluci sa Stivenom Gilenom (Steven Gillen), službenikom za ljudska prava američke ambasade u BiH, o dosadašnjoj saradnji i pomoći Ambasade SAD kroz projekte usmjerene na povratak izbjeglica i raseljenih lica u BiH. Posebna pažnja posvećena je novom projektu koji je pred-

ložio CRS, a tiče se podrške manjinskom povratku u grad Mostar, gdje je zabilježen mali povratak Srba. Ovim projektom obezbijedila bi se pomoć održivom povratku za 15 povratničkih srpskih porodica, kako bi se podržao povratak ostvaren u prethodnim godinama.

Projekat ukupne vrijednosti 157.000 KM, bio bi finansiran udruženim sredstvima Ambasade SAD, UNHCR-a, CRS-a i entitetskih resornih ministarstava, a očekuju se i dodatna sredstva od institucija vlasti u BiH, što ostavlja mogućnost da se broj direktnih korisnika poveća. Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS participiralo bi u ovom projektu sa 50.000 KM.

Na sastanku je bilo riječi i o dosadašnjim zajedničkim projektima i uspješnim rezultatima, naročito u implementaciji projekata „Trajna rješenja za korisnike kolektivnih centara i alternativnih vidova stanovanja“ i „Socijalno stanovanje u BiH“ koji su realizovani u saradnji sa CRS-om.

Ocijenivši dosadašnju saradnju veoma uspješnom, sagovornici su izrazili očekivanje da će se ovakva saradnja nastaviti i ubuduće.

Sastanku je prisustvovao i politički pomoćnik u Ambasadi SAD, Ante Miliša.

EMIGRACIJE NA ZAPADNOM BALKANU

POVEZIVANJE MIGRACIJA I RAZVOJA ZEMALJA PORIJEKLA

U Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u Sarajevu održana je Radionica o pitanjima emigracije na Zapadnom Balkanu – zajednički pristup povezivanju migracije i razvoja zemalja porijekla.

Radionicu je organizovao Instrument za tehničku pomoć u razmjeni informacija Evropske komisije u saradnji sa Sektorom za iseljeništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u periodu od 13–14. oktobra 2011. godine. Prvog dana prisutnima se obratio dr Safet Halilović, ministar za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine kao i Maria Farrar-Hockley, šefica operacija – Pravosuđe i unutrašnji poslovi Delegacije EU u BiH. O pristupu EU migraciji i razvoju govorila je Marzia Cardinali, Odjel za javnu tehničku pomoć, Program migracije i razvoja iz Španije.

Pomoćnica ministra u Sektoru za iseljeništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ruzmira Tihić-Kadrić, prezentovala je zemlju domaćina – Bosnu i Hercegovinu.

Potom su uslijedile i prezentacije zemalja učesnica. Hrvatsku je predstavio Petar Barišić, direktor Službe za Hrvate u inozemstvu i za kulturu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Republike Hrvatske.

Makedoniju je predstavio Dragan Zeroski iz Agencije za iseljeništvo Ministarstva vanjskih poslova Republike Makedonije.

Crnu Goru je predstavio Radomir

Sekulović, savjetnik u Sektoru za konzularne poslove i dijasporu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Republike Crne Gore.

Moldaviju je predstavila Anna Lungu, direktorica Direkcije za međunarodnu saradnju, evropske integracije i dijasporu, Biro za međuetničke odnose Republike Moldavije.

Srbiju je predstavila Darinka Đuran, savjetnik za ekonomska pitanja dijaspore u Ministarstvu vjera i dijaspore Republike Srbije.

Albaniju je predstavila Silvana Banushi, direktorica Direkcije za politike migracije, povratka i reintegracije

pri Ministarstvu rada, socijalnih pitanja i jednakih mogućnosti, Republika Albanija.

O kompetenciji, mobilnosti i razvoju govorila je Anna Krasteva, Doctor Honoris Causa, Novi bugarski univerzitet, direktor CERMES Centra za izbjeglice, migraciju i etničke studije, Odsjek za političke nauke, Bugarska.

Vodila se panel diskusija o boljoj iskorištenosti kapaciteta dijaspora u smislu podsticanja ekonomskog i privrednog razvoja zemalja porijekla (novčane doznake, štednja, investiranje).

Drugog dana prisutnima se obratio dr Roland Kostić sa Univerziteta Upsala u Švedskoj, Centar Hugo Valentin/Odsjek za istraživanje mira i konflikta. Glavna tema drugog dana radionice bile su migracije, Evropska unija i integracija: izgradnja unutrašnjih i vanjskih veza namijenjenih razvoju.

BIH DRUGA U EVROPI PO BROJU EMIGRANATA

BiH je druga zemlja u Evropi po broju emigranata sa 38,9 odsto populacije, istakla je Ruzmira Tihić-Kadrić, pomoćnik ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH, na regionalnoj konferenciji "Povezivanje migracija s razvojem zemalja porijekla na zapad-

nom Balkanu".

Kadrićeva je na skupu održanom u Sarajevu rekla da emigranti iz BiH spadaju među najobrazovanije i naglasila da je većina njih BiH napustila u ratu, ali da je migracija nastavljena i nakon sukoba.

Vođena je panel diskusija o boljoj iskorištenosti kapaciteta dijaspora kroz transfer znanja i vještina čiji je moderator bio Bernard Zeneli, UNDP, Projekt "Povrat pameti" Albanija.

Iskustvo Italije o promovisanju legalne migracije prenio je Gerardo Torlino iz Generalne direkcije za politike imigracije i integracije, Ministarstva rada i socijalne politike, Italija.

Vođena je panel diskusija o cirkularnoj ili privremenoj radnoj migraciji sa osvrtom na sistemski pristup u zemljama porijekla i prijema i regionalnu saradnju. Moderator je bio Andreas Fellner iz Federalne vlada Austrije.

Na kraju su doneseni zaključci i preporuke predstavnika zemalja korisnica TAIEX instrumenta tehničke pomoći.

Zajednički stavovi učesnika iz zemalja korisnica TAIEX pomoći na međunarodnoj radionici o pitanjima emigracije na Zapadnom Balkanu – zajednički pristup povezivanju migracije i razvoja zemalja porijekla

1. Međunarodna TAIEX radionica o pitanjima emigracije na Zapadnom Balkanu – zajednički pristup povezivanju migracije i razvoja zemalja porijekla, koja je održana u Sarajevu 13. i 14. oktobra 2011. godine, generalno je doprinijela boljem razumijevanju ove teme, i kao takva je bila korisna u razmjeni iskustava i boljem razumijevanju postojećih izazova. Sudionici gledaju pozitivno na dalji razvoj regionalne saradnje u oblasti migracije i razvoja, i podržavaju nastavak i produbljivanje regionalnih susreta koji bi dali smjernice za dalju saradnju.

2. Pitanje migracije i razvoja veoma je važno za sve zemlje Zapadnog Balkana, koje su, za razliku od zemalja EU, velikim dijelom zemlje porijekla, odnosno tranzita migranata. Učesnici pozivaju zemlje prijema u EU da razviju osjetljiviji odnos u pogledu emigracije i utjecaja koji emigracija ima na razvoj zemalja na Zapadnom Balkanu, te da se nadovezujući izazovi rješavaju kroz partnerski odnos.

3. Radi boljeg razumijevanja postojećih emigracijskih trendova i njihove veze sa razvojem, podržava se ulaganje i podsticaj naučno-istraživačkom radu u ovom polju u zemljama Zapadnog Balkana. Ističe se podrška jačanju resursa, razmjeni znanja i iskustava na regionalnoj razini kao osnovici za razvoj efikasnijih politika u polju migracija i razvoja.

4. U svrhu promocije istraživanja u regionu treba podržati inicijative za prikupljanje kvalitetnijih podataka kako u regionu tako i u zemljama EU koje su konačna odrednica emigranta sa Zapadnog Balkana. Također se podržava konceptualna i metodološka diskusija radi bolje komunikacije u oblasti nauke i kreiranja politika.

POMOĆ ZA SOCIJALNO NAJUGROŽENIJE PORODICE IZ BRATUNCA

Predsjednik Vlade Republike Srpske Aleksandar Džombić, sa ministrom za izbjeglice i raseljena lica Davorom Čordašem i ministrom rada i boračko-invalidske zaštite Petrom Đokićem, primio je krajem oktobra predstavnike Udruženja „Srba zeničke regije”.

Na sastanku je dogovoreno da će Vlada RS, u naredne dvije godine, obezbijediti milion maraka za trajno zbrinjavanje socijalno najugroženijih porodica iz alternativnog smještaja u Bratuncu. Predstavnici Udruženja su naglasili posebno tešku situaciju ovih 50 porodica, čiji su predstavnici juče bili na sastanku. Premijer Džombić podržao je prijedlog ministra Čordaša da se za ove, socijalno najugroženije

porodice, obezbijedi novčana pomoć za alternativni smještaj do trajnog rješenja.

Na sastanku je dogovoreno da u narednih deset dana Udruženje i resorno ministarstvo pripreme podatke o stvarnim potrebama ovih porodica.

Govoreći o trajnom rješavanju ovih problema, ministar Čordaš je upoznao predstavnike Udruženja o planiranim projektima koji se realizuju iz sredstava OPEC – Fonda za međunarodni razvoj i putem CEB projekta.

Sredstva iz OPEC fonda u iznosu oko 4,5 miliona KM biće operativna u sljedećoj godini, a projektom će biti obuhvaćeno i 12 porodica iz Zenice i dvije iz Hadžića, koje žele povratak i obnovu svoje imovine.

Trajna rješenja za još 515 porodica iz alternativnih vidova smještaja, koji žele da ostanu u sadašnjim mjestima stanovanja u RS, realizovaće se kroz CEB projekat, vrijedan oko 41 milion KM. Ministar Čordaš je naglasio da je u okviru ovog projekta predviđena i izgradnja zgrade sa 20 stambenih jedinica za porodice sa područja opštine Bratunac.

MINISTAR ČORDAŠ KOD BISKUPA KOMARICE

Ministar za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske Davor Čordaš, održao je sastanak sa biskupom banjalučkim Franjom Komaricom.

Na sastanku se govorilo o problemima Hrvata povratnika na području banjalučke biskupije i stvaranju uslova za održiv povratak.

Ministar Čordaš je upoznao biskupa Komaricu o aktivnostima Ministarstva na povratku i pomoći Hrvatima u RS, sa posebnim osvrtom na područje banjalučke biskupije.

Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS je za hrvatske povratnike u opštini Laktaši, ove godine izdvojilo 92.000 KM iz Razvojnog programa RS, za rekonstrukciju i asfaltiranje dijela puta u Bukovici i prilazne saobraćajnice u naselju Veliko Blaško. Iz sredstava namijenjenih za povratak u RS, Ministarstvo je izdvojilo ukupno 142.500 KM za održivi povratak Hrvata na područje Banja Luke. Ministar je naglasio da hrvatski povratnici neće biti zapostavljeni ni u projektima

koje Ministarstvo priprema u narednom periodu.

Biskup Komarica je ministru Čordašu poklonio knjigu „Pisma iz doline Vrbasa” *Franza Pfannera*, koji je osnovao samostan trapista „Marija Zvijezda” u Banjaluci davne 1869. godine.

PRIČA IZ SARAJEVA – POMOĆ IZ BANJA LUKE

**Šef kabineta, Dragan Štrbac
sa župnikom Josipom Tadićem**

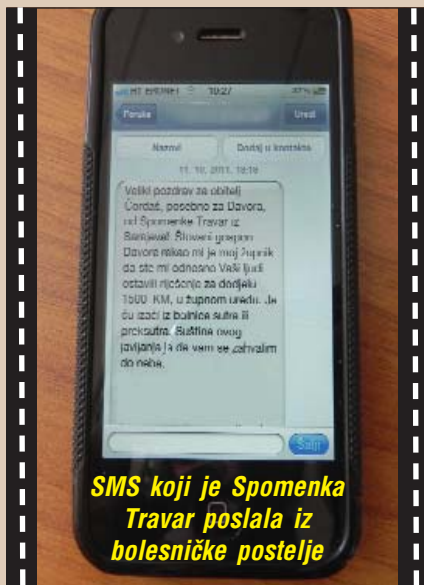
Šef Kabineta ministra za izbjeglice i raseljena lica RS Dragan Štrbac, posjetio je Župni ured Novo Sarajevo, gdje je župnom kapelanu Josipu Tadiću uručio rješenje o dodjeli pomoći Spomenki Travar iz Sarajeva.

Spomenka Travar, čiji je stan u ratu oštećen, nakon dugogodišnjeg čekanja na obnovu i bezuspješnog obraćanja opštinskim, kantonalnim, federalnim i državnim institucijama, obratila se molbom za pomoć ministru za izbjeglice i raseljena lica RS Davoru Čordašu. Spomenka Travar je izdvajanjem od svoje skromne penzije, vremenom sanirala sitna oštećenja u stanu i tako sebi stvorila osnovne uslove za život. Međutim, veća ulaganja nije

u mogućnosti sama obezbijediti, a ovu zimu ne bi mogla dočekati u stanu sa oštećenom stolarijom, koja već godinama dodatno propada.

Ministar Čordaš je donio rješenje o pomoći za adaptaciju stambenog objekta, ali gospođa Spomenka nije bila u mogućnosti da sama preuzme rješenje, jer je u vrijeme donošenja rješenja, zbog zdravstvenih problema bila hospitalizovana u kliničko-bolničkom centru u Sarajevu. Briga zbog nadolazećih hladnih dana i nemogućnosti da sama riješi problem, dodatno je pogoršala njeno već narušeno zdravlje.

Kapelan Josip Tadić, zahvalio je ministru Čordašu za pomoć i izrazio nadu da će gospođa Spomenka, imati brži oporavak uz saznanje da će, po izlasku iz bolnice, zimu čekati u svom toplom domu, sa novom stolarijom.

**SMS koji je Spomenka
Travar poslala iz
bolesničke postelje**

ZAINTERESOVANOST ZA POVRATAK U KOSTAJNICU

Ministar za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, Davor Čordaš razgovarao je danas u Banjaluci sa Dijanom Čekić poslanikom u Narodnoj skupštini RS.

Na sastanku je razgovarano o projektima koji su u Kostajnici realizovani uz pomoć Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica, kao i planiranim aktivnostima vezanim za povratnička pitanja na području ove opštine u narednom periodu. Konstatovano je da je na području ove opštine evidentna zainteresovanost za povratak i obnovu stambenih jedinica. U proteklom godinama, za povratak u opštinu Kostajnica, Ministarstvo je izdvojilo preko 200.000 KM, dok je iz zajedničkih sredstava putem Fonda za

povratak u ovu opštinu usmjereno 523.000 KM.

Ovih dana Ministarstvo je implementiralo još jedan infrastrukturni projekat u Kostajnici čija je ukupna vrijednost 78.689 KM. Završeno je asfaltiranje ulica Bubnjarica i Ciglanska, a Ministarstvo je za ovaj projekat obezbijedilo sredstva iz ekonomsko-socijalne komponente Razvojnog programa RS. Ministar Čordaš je rekao da će Ministarstvo, u skladu sa raspo-

loživim sredstvima, i ubuduće podržavati sve projekte koji su u interesu povratka i koji će obezbijediti bolje uslove života povratnicima.

FOČA

JOŠ 14 STANOVA ZA PORODICE IZ KOLEKTIVNOG SMJEŠTAJA

U Foči predata na upotrebu stambena zgrada sa 14 stanova izgrađenih u okviru projekta "Zatvaranje kolektivnih centara kroz socijalno stanovanje u BiH"

Pomoćnik ministra za izbjeglice i raseljena lica RS, Nenad Đokić, prisustvovao je ceremoniji otvorenja novoizgrađene stambene zgrade sa 14 stanova za raseljene Srbe i izbjegle Bošnjake, čija je izgradnja koštala 850.000 KM.

Ceremoniji su prisustvovali i američki ambasador u BiH Patrik Mun i načelnik opštine Foča Zdravko Krsmanović.

U zgradi, koja se nalazi u Ulici Nikole Tesle, stanove je dobilo sedam

bošnjačkih i četiri srpske porodice, dok su tri stana planirana za opštinske kadrove.

"Ovo je novi početak za ljude koji su prije 20 godina ostali bez svojih domova", rekao je Mun.

Mun je istakao da je Vlada SAD za izgradnju dala oko 520.000 dolara putem organizacije CRS u okviru projekta "Zatvaranje kolektivnih centara kroz socijalno stanovanje".

Pomoćnik ministra Nenad Đokić naglasio je dobru saradnju sa CRS-

om i podsjetio da je Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS u ovom projektu participiralo sa 120.000 KM. U finansiranju su učestvovali i Ministarstva za izbjegla i raseljena lica Republike Srpske i Federacije BiH i opština Foča.

Američki ambasador posjetio je danas i Atik džamiju, dok je studentima Pravoslavnog bogoslovskog fakulteta održao predavanje.

Savjetnica Nada Lipovac sa stanarkama nove zgrade u Rogatici, načelnikom opštine i američkim ambasadorom

Web prezentacija Ministarstva na portalu Vlade RS

Министарство за избјеглице и расељена лица - Windows Internet Explorer

http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mirl/Pages/Splash.aspx

File Edit View Favorites Tools Help

Министарство за избјеглице и расељена лица

Влада Републике Српске Претрага

почетна | мапа портала | линкови | упутство | претрага | контакт

06.03.2008 15:36	Грађани	Пословање	Влада Републике Српске
<p>О министарству</p> <p>Организација Министарства</p> <p>Дјелатности</p> <p>Правни и административни оквир</p> <p>Планови, програми и пројекти</p> <p>Скупштина и Министарство</p> <p>Галерија слика</p> <p>Инфо-центар</p> <p>Партнери</p> <p>Сервиси</p> <p>Помоћ за слабовиде</p> <p>A+ A-</p>	<p>Почетна > Министарство за избјеглице и расељена лица</p> <h2>Министарство за избјеглице и расељена лица</h2> <div> </div> <p>Поштовани,</p> <p>Према посљедњој регистрацији и ревизији, која је проведена 2005/2006 године у Републици Српској настањено је 2.858 избјеглих породица (9.008 лица) и 27.263 расељених породица (89.436 лица). Подаци УНХЦР-а говоре о 259.761 повратника у Републику Српску.</p> <p>Шта ове људе чини другачијима у односу на остале грађане? Не само по правном статусу, него и по врсти проблема са којом се суочавају, ове категорије становништва су специфичне. Зато и јесу обухваћени посебном бригом и заштитом, која се углавном обезбеђује преко Министарства за избјеглице и расељена лица Републике Српске.</p> <p>Вјести Најаве</p>		

Borba za bolji položaj Srba povratnika

BANJALUKA - Predstavnici Ministarstva za izbeglice i raseljene Republike Srpske počeli su s predstavnicima Saveza udruženja izbeglica, raseljenih i povratnika RS da obilaze opštine u Federaciji BiH koje ima Srba povratnika.

Нови станови за 32 породице

БРАТУНАЦ - Начелник општине Братунац Недељко Млађеновић најавио је да ће 32 породице за двадесетак дана иселити из колективних смјештаја у школама у Бјеловцу и Факовићима, те избјегличком кампу у Кравињу и уселити у нову зграду, која

ви и да је извршен технички пријем тог стамбеног објекта, у који је уложено око 1,5 милиона марака.

Министарство за избјеглице и расељена лица РС и Министарство за људска права и избјеглице БиХ обезбиједили су 1,2 милиона марака, а

Млађеновић и навео да ће породицама, према броју чланова, бити додијељени једноособни и двоособни станови, те гарсоњере.

Додао је да ресорно министарство у Влади РС и општина Братунац планирају градњу још једне зграде од двадесетак станова, у којој ће

- Влада РС треба више пажње да посвети решавању проблема Срба, јер није довољно обезбедити само кров над главом када нема нормалног живота - истају у том савезу.

Delegacija iz Srpske obišla je opštine Bratunac, Srebrenicu, kao i opštine Hadžići, š. Platinama

смишљаје - наводе у министарству.

Министарство је napravilo upitnik za 4.124 породице.

Помоћник министра Драго Вулета истакао је да је издвојено седам милиона за решавање проблема смјештаја, те да је у претходне две године збринато више од 350 породица из колективних центара.

Алтернативни смјештај

Трајно решење за избјеглице

BANJALUKA - Помоћник министра за избјеглице и расељене Republike Srpske Драго Вулета сматра да је веома добро што се regionalnim programom покушава трајно решити питање избјеглица и расељених на простору бивше

Влада РС ће стамбено збринуту 127 угрожених породица у Добоју

Догодине се гаси алтернативни смјештај

■ SREBRENICA Stanovi za izbeglice

U Srebrenici se privodi kraju izgradnja zgrade sa 32 stana za smestaj izbeglih porodica, kako bi se raspustili kolektivni centri u ovoj opštini. Predstavnici izvođača radova tvrde da će stanovi biti useljivi za dva meseca, i da će 32 porodice, koje godinama žive u dva neuslovna

ако би добили гарсоњеру или стан.

- Тај пројекат коштао би око 1,6 милиона евра, а за остале породице издвојило би се око пет милиона евра за изградњу адекватних ста-

нова. Пошто у Добоју већ има готових станова, они би једноставно могли да се купе - рекао је Чордаш.

Он је додао да је у завршној фази реализација пројеката за пет кућа за

смјештај исто толико хрватских породица на подручју добојске општине у вриједности од 100.000 марака, које обезбјеђује ресорно министарство.

➤ БИЋЕ ОПРЕМЉЕН дио Дома пензионера

- Дио се односи на двије куће у којима ће бити уграђен материјал, а за три куће породице ће добити материјал. То је мали број од оног којег бисмо желели али министарство

Чордаш и Јевак Помоћ повратку Хрвата у РС

БАНЈАЛУКА - Министар за избјеглице и расељена лица РС Давор Чордаш рекао је јуче генералном конзулу Хрватске у Бањалуци Дуњи Јевак да је у 17 општина Српске у току реализација

➤ Помоћ тражи 1.500 људи

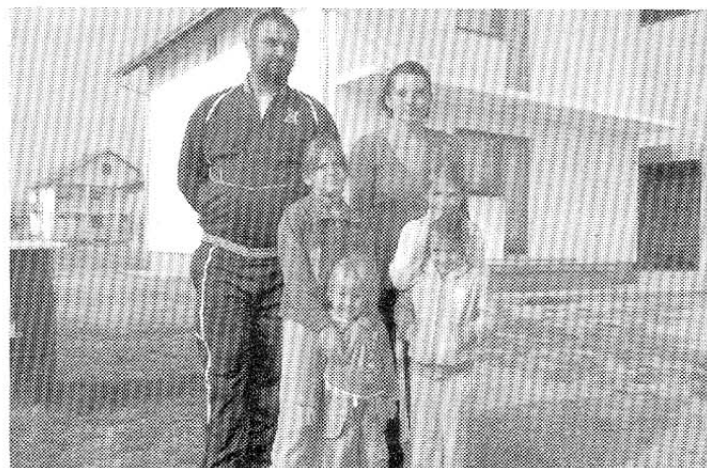
- Око 1.500 људи свих националности од општине тражи помоћ за обнову кућа. То је велики број и радићемо на томе заједно са ресорним министарством. Надамо се да ће се што прије формирати Савет министара БиХ, да из Фонда за повратак добијемо одређена средства и да сви заједно помогнемо људима који хоће да се врате - рекао

Влада РС и општина Бијељина помогли породици Станковић

Из згаришта селе у нови дом

БИЈЕЉИНА - Породица Станковић из Јање, која је послије пожара остала без крова над главом, у суботу је добила кућу изграђену уз помоћ Владе Српске и општине Бијељина, јавиле су агенције.

Кључеве новог дома уручили су им министар за избјеглице и расељена лица РС Давор Чордаш и министар рала и борацко-инвалидске заштите Петар Ђокић заједно са начелником општине Бијељина Мићом Мићинем.

Горан и Оливера Станковић са дјецом

ФОТО: АГЕНЦИЈЕ

➤ Живе од наднице

Станковић живи са супругом Оливером и четири малолетне кћерке. Нико од супружника није запослен, а живе од наднице и дјечијег додатка.

шечлане породице на цијелом подручју Српске и на те активности до сада је утрошено око шест милиона марака.

Власник куће Горан Станковић захвалио је министрима и начелнику, као и донаторима који су омогућили да његова породица данас има кров над главом.

➤ КУЋА

изгорјела у пожару

Мићин је нагласио да је Влада Српске издвојила 45.000 марака, а општина Бијељина 15.000 марака за изградњу нове куће, док су други донатори кућу опремили намјештајем.

јељина 15.000 марака за изградњу нове куће, док су други донатори кућу опремили намјештајем.

- На примјеру ове породице може да се види успјешна

сарадња општине Бијељина и Министарства за избјеглице и расељена лица - нагласио је Чордаш.

Ђокић је рекао да Влада помаже изградњу кућа за ви-

Стамбено збринуте породице из алтернативног смјештаја у Теслићу

Из старих учионица у своје станове

ТЕСЛИЋ - Кључеви новоизграђених станова у теслићком приградском насељу Рудник уручени су јуче за 16 породица које су донедавно биле у алтернативном смјештају у старом објекту градске Основне школе "Петар Петровић Његош".

Кључеве су уручили министар за избјеглице и расељена лица РС Давор Чордаш, министар за људска права и избјеглице БиХ Сафет Халиловић и начелник општине Теслић Саво Касаповић.

Станове добило 16 породица

ФОТО: В

Кредит

Халиловић је истакао да у колективним центрима у БиХ живи више од 2.000 породица, те да је министарство договорило међународни кредит код Европске развојне банке у износу од 40 милиона евра.

- Оперализација овог кредита је у току - рекао је Халиловић.

лије чега би били затворени колективни центри у Братунцу, Сребреници, Котор Варошу, Власеници, Источном Сарајеву и Фочи.

Чордаш је изразио наду да ће у неким од ових општина до краја године бити довршена изградња још стамбених јединица за избјеглице и расељене.

Касаповић је рекао да је стамбеним збрињавањем лица из колективног центра ријешен један од значајних

РАСПУШТЕН колективни центар

Стамбено збрињавање повратника у општини Котор Варош

Кров над главом за 40 породица

КОТОР ВАРОШ - Пројекат обнове 40 повратничких кућа у Котор Варошу реализује се планираном динамиком, а јуче је обављена примопредаја 20 кућа, саопштено је из општинске администрације.

Пројектом вриједним 660.000 евра обухваћена је обнова 31 куће Бошњака и девет Хрвата.

Координатор пројекта

сорна министарства уложила су 495.000 марака.

Чордаш је рекао да је колективни центар у Теслићу

дефинитивно затворен - Преостало је још 150 породица које су у нужном смјештају у Српским центрима, а да ће се даље уједињити са осталима у општини Котор Варош

фирма "Сета-инжињеринг" Завидовићи, бити завршена за 15 дана.

ПРОЈЕКАТ
вриједан
660.000 евра

- Очекује да ће у оквиру овог пројекта бити обновљено додатно шест кућа, од којих једна за хрватског повратника, три бошњачка и

35.000 евра Министарство за избјеглица и расељена лица ФБиХ. Локална заједница издвојила је 15.000 евра, а 60.000 евра невладине организације њемачке Федерације хуманих радника која је имплементатор пројекта.

Д. К.

Пакети

Na kafi s...

Imam šestoro djece i svrstao sam ih u tri generacije. Svako od njih ima svoja interesna područja. Ne znam da li se supruga navikla na moje odsustvo od kuće. Dodu joj ponekad "žute minute", ali nekako smo to rasporedili. Ona u stvarnosti nosi najvećim dijelom kuću, a ja se zalazem da imamo od čega živjeti, rekao Čorđaš

DAVOR ČORĐAŠ, MINISTAR ZA IZBJEGLICE I RASELJENA LICA RS

SINOVI I KĆERI najveće bogatstvo

Imam šestoro djece i svrstao sam ih u tri generacije. Svako od njih ima svoja interesna područja. Ne znam da li se supruga navikla na moje odsustvo od kuće. Dodu joj ponekad "žute minute", ali nekako smo to rasporedili. Ona u stvarnosti nosi najvećim dijelom kuću, a ja se zalazem da imamo od čega živjeti, rekao Čorđaš

Do aprila odluka o adresi boravka protjeranih Srba

Srbi protjerani iz Hrvatske, koji namjeravaju da se vrate u ovu državu, u okviru programa hrvatske vlade, čiji je cilj stam-

godine da odluče vraćaju li se ili ostaju na sadašnjim adresama u Srpskoj. Ovo je jedan od zaključaka sastanka predstavnika

ska prava BiH i zvaničnika Vlade Hrvatske. Državni sekretar Ministarstva

Сребреница Избјеглице ускоро у становима

СРЕБРЕНИЦА - Ових дана изводе се и завршни радови на уређењу стамбене зграде, намијењене за смјештај породица које сада станују у хотелу "Делта"

и колективно

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

дан član porodice dobija 35 kvadratnih metara, a za svakog narednog člana po deset kvadrata. Tako će biti i one porodice da se vrate a u nenu su se po a i one čiji se jio - rekao je Ja-

gućnost je, ka o, do sada isko- 14.000 bivših tanarskog praih je oko dvije i van prostora

rodice dobile stanove u drugim sredinama, što znači da su ranije živjeli u Karlovcu, a prihvatili su stan u Zagrebu. Pomoćnik ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH, Mario Nenadić, rekao je da su za BiH u okviru regionalnog projekta povratka izbjeglica priorititet rješavanje problema porodica koje žele da se vrate u BiH, kao i zbrinjavanje oko 600 porodica izbjeglih iz Hrvatske u BiH, od kojih su oko polovine

nik ministra za izbjeglice u Vladi RS, Drago Vuleta, rekao je da se nada da će problem oko 23.000 porodica sa oko 70.000 lica biti riješen kroz regionalni program a predviđeno je i održavanje donatorske konferencije kako bi se prikupila sredstva za realizaciju projekta.

On je dodao da su uslovi za povratak u Hrvatsku poboljšani, te da je jedan broj povratničkih porodica koje su se u okviru programa stambenog

Ministri inostranih poslova BiH, Хрватске, Црне Горе и Србије потписали декларацију

Корак у рјешавању проблема избјеглице

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

ОГРАД - Министри

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

бањалучка - У издуже

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

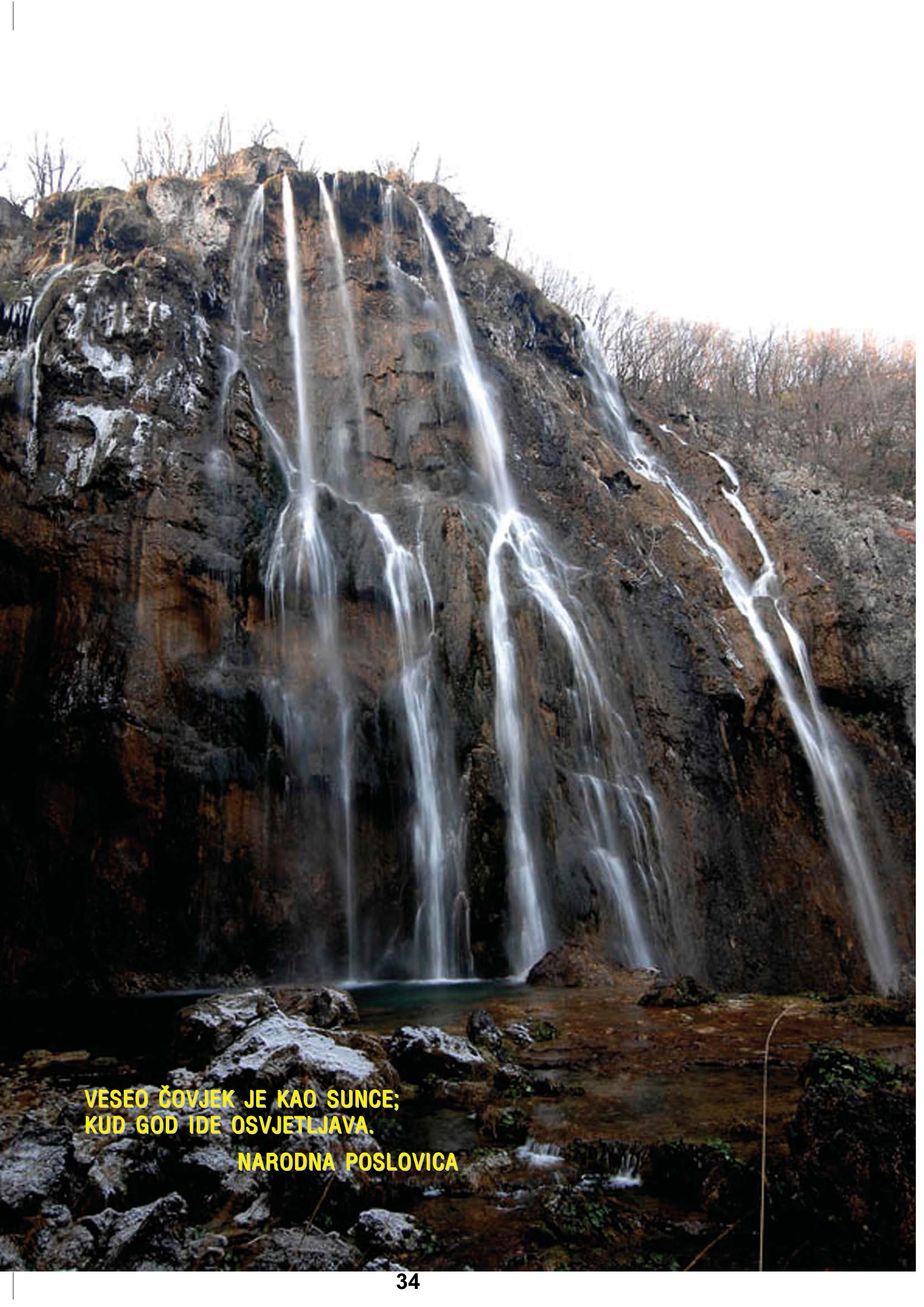
Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

Филе: ЕУ ДАЈЕ

**VESEO ČOVJEK JE KAO SUNCE;
KUD GOD IDE OSVJETLJAVA.**

NARODNA POSLOVICA